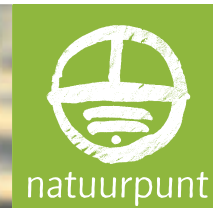

NATUUR.BLAD

Natuur voor iedereen **Winter '22**

Retouradres: Coxiestraat 11
B-2800 Mechelen

Het water staat ons aan de lippen

Duin voor dijk
in de praktijk

Toekomstvisie
Noordzee, kust
en polders

KITE OPTICS
UNCONDITIONAL PERFORMANCE
WWW.KITE-OPTICS.BE

KITE APC STABILISATIE

12x42 - 16x42

Koop uw KITE OPTICS instrument met ledenkorting bij een officiële partner en steun zo Natuurpunt:
sightsofnature.be - winkel.natuurpunt.be - optiekporteman.be - natuurlijkers.be - asadventure.be

Zoden aan de duin

Onze Noordzee, kust en polders staan voor grote milieu- en natuuruitdagingen. Als ze die het hoofd willen bieden, hebben ze mensen nodig die hun natuurwaarden verdedigen. Dat doet de Kustwerkgroep (KWG) onvermoeibaar.

De KWG is een overkoepelend orgaan van Natuurpuntvrijwilligers uit verschillende kustafdelingen, aangevuld met losse enthousiastelingen. Samen met de dienst beleid van Natuurpunt en de West-Vlaamse Milieufederatie beschermen wij het hele ecosysteem van de kustzone. Aanvankelijk was de KWG echter niet meer dan een handvol mensen die de duingebieden beheerden – toen nog toepasselijk de Duinenwerkgroep genoemd. Vanaf 1983 legden zij de fundamenten voor wat in 1993 het Duinendecreet zou worden, destijds geschreven door Johan Vande Lanotte. Sindsdien mag een duin opnieuw duin zijn, zonder louter in dienst te moeten staan van de mens. Een noodzakelijke stap om ons te beschermen tegen verkavelwoede, de stijgende zeespiegel en toenemende verzilting.

Vandaag bewijst het Duinendecreet meer dan ooit zijn waarde, want de kust wordt nog steeds geteisterd door bouwdrang en verstedelijking. Reken daar nog de druk bij van technologische ontwikkelingen, economische activiteiten en de klimaatverandering en je weet dat de KWG zeer veel balletjes omhooghoudt. Een greep uit de thema's die ons bezighouden: blauwe energie op zee, visserij en maricultuur, herstel van de zeebodem en grindbedden, natuurlijke kustverdediging, de aanleg van mariene reservaten, bescherming en uitbouw van duingebieden en historische poldergraslanden, en ga zo maar door.

Gelukkig slagen we er aardig in om bovenstaande topics een plek te geven op de beleidsagenda. Dankzij het enthousiasme binnen de groep en een solide samenwerking met partnerorganisaties boeken we grote en kleine successen. Een verbod op recreatieve warrelnetten, de bescherming van historische graslanden of een charter met festivalorganisaties tegen afval op het strand – om er een paar te noemen.

Met een grotere groep kan je nu eenmaal beter wegen op het beleid. Wil jij graag bijdragen aan een gezond, natuurlijk en robuust ecosysteem, ondersteund door heldere wetgeving en handhaving? Of wil je wat meer info over onze werking? Neem gerust contact op met Etienne Larock via etienne.larock@natuurpunt.be.

Franky Bauwens

Namens de Kustwerkgroep

Lidgeld wordt geïndexeerd

Met je lidmaatschap van Natuurpunt kom je op voor onze natuur. Samen zorgen we voor meer natuur in Vlaanderen. Net als alle andere kosten, stijgen de kosten voor die inspanningen. Daarom is besloten om het lidgeld voor 2023 te indexeren. Het lidmaatschap wordt 38 euro per jaar. Heb je vragen? Neem contact op met onze ledenservice via ledenservice@natuurpunt.be of 015-29 72 50.

© Wim Dirckx

Ontdekken

- 36 Focus**
De hondshaai
- 38 Seizoensweetjes**
Zwemmer met zwamallures
- 44 Natuur in close-up**
Visjes in je huis

Beleven

- 12 Doe mee**
Het Grote Vogelweekend 2023
- 27 Naar buiten**
Oase in de duinen
- 34 10x actief**
Steltlopers

Beschermen

- 16 In actie**
De Kustwerkgroep onder de loep
- 18 Visie**
Natuur in het hart: Noordzee, kust & polders
- 54 Het woord van de voorzitter**
"Onze Noordzee is geen wingewest, maar wel een van onze belangrijkste natuurgebieden."

-
- 22 Tijs Vanneste**
"Als mijn hoofd vol zit, vind ik zuurstof in het bos."
- 46 Op stap met Hans De Blauwe**
- 48 Sarah Devos**
- 49 In beeld**

Mijn BEELD

Zijn naam 'slakdolf' draagt niet meteen de belofte van een zeemeermin. Zijn uiterlijk evenmin, maar 't is net zo goed een prachtige verschijning. Natuurfotograaf Bram Conings heeft een missie: onze noordzeevissen op de kaart zetten als meer dan culinair lekkers. En dat kunnen wij wel smaken.

"Goede beelden van de vissen die in onze Noordzee rondzwemmen zijn schaars. Zonde want het onderwaterleven in onze Noordzee is erg mooi. Dat wil ik met mijn reeks over noordzeevissen laten zien. Op die manier hoop ik mensen te verwonderen en bij te dragen tot meer kennis over de vissen in onze zee."

"Ik richt me vooral op minder bekende soorten. Zoals de slakdolf op de foto, hier te zien in typische houding. Zijn buikvinnen vormen een zuignap waarmee hij zich kan vasthechten aan de ondergrond – handig in gebieden met veel stroming. Hopelijk houdt de soort nog stand in onze Noordzee. Dat is tegenwoordig geen evidentie meer als je een voorkeur hebt voor koud water."

"De afgelopen 10 jaar heb ik het effect van de klimaatopwarming op onze noordzeevissen met eigen ogen kunnen zien. Zuidelijke soorten als zeekarper, Franse tong of congeraal komen vaker voor. Een koudwatersoort als de puitaal trof ik vroeger algemeen aan, maar heb ik al sinds 2015 niet meer gezien. 'Klimaat-schuivers' heet zo iets in het jargon. Zorgwekkend, zeker in combinatie met de toenemende exploitatie van onze Noordzee. Hoog tijd voor meer bescherming van ons Noordzeeleven."

Benieuwd wat voor moois er nog in onze Noordzee rondzwemt? Check bramconings.be voor meer foto's van noordzeevissen en ander natuurschoon.

18

"Te zuur, te plat, niet nat genoeg: onze Noordzee, kust en polders in een notendop."

22

Win!

Regen, modder, diepe plassen, zweet... Je trouwe stappers krijgen het hard te verduren deze tijd van het jaar. Beantwoord deze vraag juist en maak kans op een bon van € 19 voor een luxe-schoenonderhoud: Welke mythische figuur legde vroeger zagezegd de eieren van de duinstinkzwam?

www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Geen nood in een A.S. Adventure in je buurt kan je steeds terecht voor het onderhoud van je schoenen.

"De slakdolf hecht zich met zuignappen vast aan de ondergrond."
© Bram Conings

Straffe cijfers voor Onze Natuur

Onze Natuur, de film over de adembenemende natuurpracht in ons land, kan op veel bewondering rekenen. Al bijna 210.000 bezoekers gingen naar de film kijken. Aan wie nog niet geweest is: hoog tijd om te gaan dus, in de kerstvakantie loopt de film nog bij Kinepolis. Je doet niet alleen jezelf een plezier, maar ook de natuur. 1 euro van je ticket bij Kinepolis gaat naar een van de hoofdrolspelers uit de film: het vliegend hert. Intussen al goed voor 84.500 euro. Met dat geld wil Natuurpunt het leefgebied en zo de populatie van onze grootste kever uitbreiden en versterken. In de Voerstreek kopen we een stuk grond aan waar we een broedstoof plaatsen, zodat het vliegend hert zich makkelijker kan voortplanten. In de Brabantse Wouden (Vlaams-Brabant) is er Plan Vliegend Hert: daar komen extra broedstoven en wordt het leefgebied verbeterd.

Vliegende herten © Onze natuur

Zeeparkduinen © Walter Wockener

Red de Zeeparkduinen

Tussen De Panne en Sint-Idesbald dreigt een uniek duingebied verloren te gaan. Tot 2011 stond er een camping (Zeepark), maar na de sluiting namen de duinen opnieuw hun plaats in. Momenteel lopen er onderhandelingen om op die duinen een groot vakantiepark te bouwen. Daardoor zouden de duinen en hun unieke planten en dieren verdwijnen. Natuurpunt en de West-Vlaamse Milieufederatie vragen om de Zeeparkduinen te beschermen in het kader van het Duinendecreet en om te vormen tot natuurgebied. Zo komt er een groene long van de nabijgelegen Houtsaegherduinen tot aan het Noordzeestrand.

2 okt 2022: Tijdens EuroBirdWatch werden in België bijna 116.000 overtrekkende vogels geteld met vooral veel vinken en lijsters.

12-13 okt 2022: Tijdens het 29ste internationaal hamstersymposium bleek dat het soortbeschermingsprogramma dat liep van 2015 tot 2021 jammerlijk gefaald heeft.

22 oktober 2022: Natuurpunt Gooik breidt de Kesterheide uit met 3,4 ha en gaat heggen en houtkanten aanplanten om zo de eikelmuis naar het Pajottenland te halen.

1 november 2022: Door de warme najaarsdagen zagen we een recordaantal trekvlinders zoals prachtbeer, roodstreepspanner, ni-uil en wereldbladroller.

Erevoorzitter Natuurpunt neemt hoge vlucht

In september 2022 werd Lieven De Schamphelaere (erevoorzitter van Natuurpunt) verkozen tot voorzitter van BirdLife Europa en Centraal-Azië en trad hij toe tot de globale raad van bestuur van BirdLife. BirdLife International is een van de grootste natuurbeschermingsorganisaties ter wereld. Ze is actief in meer dan 100 landen, beheert meer dan 1 miljoen hectare natuur en heeft ruim 10 miljoen leden en aanhangers. Natuurpunt en Natagora zijn de Belgische partners van BirdLife. www.natuurpunt.be/lieven-birdlife

Foliescherm moet veen nat houden

Aan de rand van de Kalmthoutse heide in het Stappersven ligt de Nol, een voormalig veengebied dat dreigt uit te drogen. Als een veengebied droogvalt, komt alle CO₂ vrij die duizenden jaren geleden opgeslagen werd in de grond. Om dat tegen te gaan moet het veen voldoende nat blijven. Daarom plaatste Natuurpunt, in het kader van het Europees project Interreg CANAPE, een foliescherm van 1000 meter lang en 5 meter diep rondom het gebied. In Nederland en Denemarken, waar nog meer veengebieden voorkomen, passen ze die methode al decennia toe. Voor Vlaanderen is het een nieuwe techniek. Voor meer informatie en een verhelderend filmpje: www.natuurpunt.be/foliescherm

Akkoord over Saneringsverbond PFAS

Natuurpunt Waasland onderhandelde en ondertekende, samen met 9 partijen waaronder BBL en burgerbeweging Zwijndrecht Gezond, mee het Saneringsverbond over de aanpak van de PFAS-vervuiling in Zwijndrecht en de Antwerpse Linkeroever. Dat akkoord gaat voor een integrale aanpak van lucht, water en bodem met maatregelen rond gezondheid, natuur, ruimte en infrastructuur in een straal van 5 km rond het bedrijfsterrein van 3M in Zwijndrecht. Het akkoord geeft ook de aanzet tot het stoppen van milieuvervuiling door Zeer Zorgwekkende Stoffen in heel Vlaanderen. Voor Natuurpunt Waasland is het akkoord een eerste stap in een lang proces naar een gezonder leefmilieu.

14 november 2022: Dit jaar hadden we een recordaantal broedende ooievaars in ons land. 221 nesten werden bezet en 373 jonge ooievaars vlogen uit.

16 november 2022: In een tuin in Zottegem werd voor het eerst in Vlaanderen een zuidelijke lantaarnzwam gezien op een olijfbom.

jouw voordeel

www.natuurpunt.be/voordeel

Vakantieplannen? Als lid krijg je bij onze partners een mooi ledenvoordeel:

- **Landal GreenParks:** kies uit ruim 100 vakantieparken in negen landen.
- **West Bay hotel te Westende:** of je nu houdt van een rustige of bewogen vakantie, dit hotel tussen Nieuwpoort en Oostende is de perfecte uitvalsbasis.
- **Corsendonk Hotels:** in de Kempen en aan de kust kan je terecht voor een deugddoende vakantie bij Corsendonk Hotels.
- **Hostel Uppelink:** treed in de voetsporen van Erasmus van Rotterdam en kom overnachten in het derde oudste gebouw van Gent.
- **Aquascope Virelles:** geniet van een idyllische overnachting aan het sprookjesachtige meer van Virelles.

Voor alle details:

www.natuurpunt.be/ledenvoordelen

Korting bij Boeren & Buren

Via Boeren & Buren kan je rechtstreeks producten – vers of bereid – kopen bij lokale landbouwers en producenten. Eenmaal per week kan je jouw bestelling afhalen op een vaste locatie in je buurt. Als Natuurpuntlid krijg je eenmalig deze kortingen:

- **NATUURPT3:** € 3 korting bij een minimumbestelling van € 30.
- **NATUURPT5:** € 5 korting bij een minimumbestelling van € 50.
- **NATUURPT7:** € 7 korting bij een minimumbestelling van € 70.

Bestel online op boerenenburen.be of via de QR-code. Kortingen geldig t/m 31/12/2023.

TER DOEST

Op een steenworp van Lissewege, deelgemeente van Brugge, tref je de laaggelegen natuurparel Ter Doest aan. Ooit een slikken- en schorren-gebied, maar door de monniken van de intussen verdwenen abdij Ter Doest ingedijkt en onttrokken aan de getijdenwerking van de Noordzee. Zo ontstond een poldergebied. Tegenwoordig vormen rietpartijen, sloten, kamgrasweiden en zilte graslanden hier een te koesteren stukje natuur. En dat zeggen wij niet alleen: Ter Doest is deel van het Natura 2000-netwerk van internationaal belangrijke natuurgebieden. Zowel vogelpopulaties als de zilte graslanden gooien hoge ogen over landsgrenzen heen. Reden genoeg om thuis op te zouten en vliegensvlug naar ginder te trekken.

WANDELEN & FIETSEN

Ter Doest is enkel toegankelijk via gegidste wandelingen tijdens de zomermaanden. Je kan er wel langs lopen via de Ter Doestwandelroute van Westtoer.

“Je waant je hier in het najaar in de toendra”

Reinhardt Strubbe

Conservator Ter Doest

“Een van mijn taken als conservator is het beheer in Ter Doest overzien. Dat staat hier in het teken van de unieke zilte graslanden. De zilte invloed komt voornamelijk van het brak water uit het Boudewijnkanaal. Als gevolg groeit hier zeer bijzondere vegetatie, die voor een waar kleurenfeest zorgt. In de zomer slaat de bloeiende zeeaster bijvoorbeeld paars-rose uit en in het najaar lijkt het hier haast de toendra door de rode, oranje en gele kleur van de zeekraal-soorten. In principe is Ter Doest enkel toegankelijk tijdens gegidste wandelingen in de zomer, maar je kan er wel langs wandelen of fietsen. En er is een vogelkijkhut. Zeker de moeite: ik heb al woudaapjes, roerdompen en baardmannetjes tussen het riet gespot.”

© Wim Dirckx

“Natuur rond de stad is essentieel”

Mercedes Van Volcem

Brugs schepen van openbaar domein

“Ik ben opgegroeid in de streek tussen Brugge en de Noordzee. Ik ga nog elke zondag wandelen in het Zwin. Mijn droom is om de natuur vandaar door te trekken tot in Brugge. De stad zet in op uitbreiding, behoud en herstel van waardevolle natuur. De voorbije jaren hebben we voor een subsidie van 658 561 euro gezorgd. Die heeft onder andere geleid tot 26 hectare extra aankopen in Dudzele, de Dopheide en Ter Doest. Voor mij is het belangrijk dat gebieden enigszins toegankelijk zijn voor het publiek. Natuurbeleving is essentieel, zeker aan de rand van de stad. Ook aan een goede relatie met de landbouwers hecht ik belang. We zoeken altijd naar manieren om samen te werken en er een win-winverhaal van te maken.”

“Ter Doest raakt steeds beter aaneengesloten”

Luc Maene

Bestuurslid Natuurpunt Brugge

“Natuurpunt heeft in heel Brugge ongeveer 200 hectare in beheer. De eerste aankoop in Ter Doest dateert alweer van 1994. De jongste paar jaar is het gebied uitgegroeid tot 41 hectare. Mede dankzij steun van de stad heeft ons aankoopbeleid aan slagkracht gewonnen. Heel recent nog hebben we fors kunnen uitbreiden langs het Boudewijnkanaal – zo kunnen we meer ruimte scheppen voor zilte vegetaties. Daarnaast dienen die extra aankopen om het gebied beter aaneen te sluiten en toegankelijker te maken voor publiek. Een hele puzzel, die we steeds beter kunnen leggen. Niet alleen recreanten profiteren van die ontsnippering trouwens: ook de kwetsbare weidevogelpopulaties varen er wel bij.”

© Wim Dirckx

© Wim Dirckx

Het Grote Vogelweekend

VOGELEN WERKT BETER DAN YOGA

Aan iedereen die tijdens het Grote Vogelweekend op 28 en 29 januari 2023 plots een vogel voor de lens krijgt die verdacht hard op Tine Embrechts lijkt: je hebt geen extreme dwaalgast gespot, wel de nieuwe trekker van onze campagne. Nu ja, trekker. We hopen op een standvogel natuurlijk. Maak kennis met onze kakelverse ambassadeur. **Tekst: Quinten Lengeler**

Uiteraard laten we onze vorige ambassadeur Michaël Pas niet uitvliegen zonder de nodige egards. Bij wijze van fakkeloverdracht nemen we Tine en Michaël mee op wandel door het Mechels Broek. De dynamiek tussen beiden is er een van gedeelde gretigheid: Michaël die zichtbaar in zijn sas zijn passie en kennis overbrengt, en Tine die alles tot zich neemt met het enthousiasme van een nieuwsgierige nestverlater.

Tine, voor jou gaat er een nieuwe wereld open. Wat ging er door je heen toen je gevraagd werd als gezicht van het Grote Vogelweekend?

Tine: “Ik moest aanvankelijk lachen. Ik ken echt niet veel van vogels. Maar de vraag kwam wel op een goed moment. Ik ben volop bezig met de online-vogelcursus van Natuurpunt en ik voel één en al verwondering. Ik ben bijna kinderlijk verbaasd over hoeveel leven je in je tuin kan krijgen. Sinds kort heb ik bijvoorbeeld een voederbuis opgehangen. Ik kan echt verheugd zitten kijken met mijn koffie vanuit de keuken naar de koolmeesjes die op die buis afkomen.”

Michaël: “Ik ben eigenlijk een beetje jaloers op jou. Beginnen met vogels kijken is heel opwindend. Je maakt op korte tijd kennis met zoveel soorten.”

“Voor mij is naar vogels kijken een manier om tot mezelf te komen.”

Voel jij die opwindning ook nog, Michaël?

Michaël: “Je bent nooit uitgeleerd. Daardoor stopt de verwondering die Tine nu voelt eigenlijk nooit.

Als je voor de eerste keer een vogel ziet die je alleen kende van foto's of beschrijvingen, ben je echt starstruck. Ik beschouw vogelen als jagen met een goed geweten. Je probeert evengoed discreet de natuur in te trekken om een dier zo dicht mogelijk te benaderen. De trofee is in dit geval de ontmoeting. En het verhaal dat je mee naar huis neemt.”

De hoofdvogel afschieten zonder geweer eigenlijk. Wat heb je wel nodig om naar vogels te kijken?

Michaël: “Een verrekijker, een veldgids en een dosis enthousiasme, meer niet. Het is echt een laagdrempelige hobby, je kan ermee beginnen vanop je balkon of in je tuin.

Tine: “Ik vind het ook fijn dat je er niet meteen een hele dag voor hoeft uit te trekken. Je kan het makkelijk inpassen in je agenda, als een soort zenmoment.”

Brengen vogels jou tot rust?

Tine: “Absoluut. Ik ben soms nogal stressgevoelig, maar yoga is bijvoorbeeld aan mij niet besteed. Dan is naar vogels kijken een betere manier om tot mezelf te komen. Het biedt een tegenwicht voor de dagelijkse hectiek en voor het vaak binnen zijn.”

Hoe ervaar jij dat, Michaël?

Michaël: “Voor mij is naar vogels kijken een vorm van pure schoonheid. Als het licht juist valt op een pimpelmees, dan word je daar gewoon stil van. En ik heb gemerkt dat ik lang niet de enige ben. Sinds het bekend is dat ik graag naar vogels kijk, krijg ik van overal reacties.”

**“Vogelen is als jagen met een goed geweten,
met een ontmoeting als trofee.”**

Tine, op welke manier hoop jij mensen aan te steken?

Tine: “Via verwondering. Ik sta zoals gezegd aan het prille begin. Dat voelt soms wat overweldigend, maar ik kijk ernaar uit om met ervaren Natuurpunters op stap te gaan. En om die ervaringen te kunnen delen. Hoe meer ik bijleer, hoe meer ik ervan geniet.”

Tot slot: met welke tuinvogel voelen jullie je het meest verwant?

Tine: “Momenteel is dat de koolmees, want die bestormen mijn tuin. Maar ik ontdek zoveel dat ik waarschijnlijk elke week een ander antwoord zou moeten geven.”

Michaël: “Hij broedt in een nestkast aan mijn huis, dus volgens mij telt dat: de gierzwaluw. Wakker worden, zien dat het slecht weer is, beslissen om even te gaan lunchen in Parijs én terug zijn voor het donker? Een vrijere vogel kan je niet zijn.”

Tel jij mee?

Net als Tine zin in een zenmoment? Haal dan op **28 en 29 januari 2023** je tellijstje boven en turf de tuinvogels die bij jou neerstrijken. Voor jou levert het 15 minuten vol verwondering op, voor ons waardevolle data voor het grootste vogelonderzoek van Vlaanderen. Scan de QR-code en ontdek hoe je aan de slag kan.

Ontvang
€ 30
om mee te
starten.*

**Al 1116 m² bos
geplant dankzij
Banx-klanten.**

Word ook klant.

Download nu

Download in de
App Store

ONTDEK HET OP
Google Play

Imagined by Proximus,
powered by Belfius.

*Meer info op banx.be

Militaire basis wordt natuurbaken

Het gebeurt niet elke dag dat een domein van 450 hectare (even groot als de Brugse binnenstad) zich op een dienblaadje presenteert. De militaire basis in Koksijde-Veurne sluit op termijn de deuren en natuurminnend West-Vlaanderen heeft de ideale herbestemming alvast voor ogen. Alle betrokken partijen werken aan een masterplan met volgende speerpunten: een stadsrandbos voor Veurne, de bescherming en verdere ontwikkeling van de aanwezige duinen en duin-polder-overgangen, en het herstel van het bocage- en polderlandschap. In 2023 zou het openbaar onderzoek starten. Met een brede publiekscampagne willen Natuurpunt De Bron en Natuurpunt Westkust de omwonenden, en bij uitbreiding alle West-Vlamingen, alvast warm maken voor een site die natuur weer in het hart draagt.

Noordduinen © Vilda/Yves Adams

Natuur voor iedereen

Natuurpunt Roosdaal rolt haar slogan 'natuur voor iedereen' uit: de afdeling heeft een aantal nieuwe wandellussen geopend in haar natuurgebieden, waaronder eentje die rolstoelvriendelijk is. Het rolstoeltoegankelijk vlonderpad (inclusief picknickbank) kwam er dankzij financiële steun van de provincie en werd uitgestippeld samen met MPC Sint-Franciscus, Zonnelied en Scholen Sint-Franciscus. In het Grooten Bosch kunnen nu dus ook minder mobiele genieten van het Strijtems natuurschoon. Het nieuwe wandelnetwerk verbindt verschillende natuurgebieden, zodat wandelaars Berchembos, Hulsbroekbos, Grooten Bosch en het geboortebos naadloos aan elkaar kunnen rijgen.

Wandelpad Roosdaal © Liesa VH

Havenhabitats

Het vernieuwde 'Soortenbeschermingsprogramma Antwerpse haven' (SBP II) is goedgekeurd. Het doel van dat programma? Beschermde soorten in het Antwerpse havengebied en hun habitats extra bescherming bieden. Tussen 2022 en 2027 zetten vrijwilligers van Natuurpunt Antwerpen Noord en Natuurpunt Waasland zich in om 10 paraplu-soorten te monitoren. Maatregelen voor die soorten helpen immers ook andere soorten in dezelfde habitat vooruit. Een jaarlijks monitoringsrapport zorgt voor essentiële evaluatie, opvolging en bijsturing.

Kreken kweken

Het Meetjeslands krekengebied in Oost-Vlaanderen is een uniek landschap. Natuurpunt Meetjeslandse Kreken spant zich al jarenlang in om dat unieke karakter te behouden en uit te spelen. Diepgaand onderzoek van de bodem en van historische bronnen vormt de basis voor het herstel van kreken en kreekgeulen. En met succes: in de Molenbeek duiken nu bijvoorbeeld verdwenen plantensoorten opnieuw op en hebben grutto's een broedplek gevonden. Een verhaal dat het volgen waard is, check www.natuurpunt.be/meetjeslandsekreken voor meer informatie.

Populierenpoëzie

Samen met Natuurpunt Maasmechelen plant Mustafa Kör, Dichter des Vaderlands, op 18 december een zwarte populier in het natuurgebied Maaswinkel. De boom krijgt er meteen een gedicht in primeur bij. Verder is er livemuziek, warme chocomelk en de inwijding van een nieuw infobord. De vrijwilligers van Natuurpunt vertellen over rivierbossen, rivierherstel en over het leefgebied van de zwarte populier. Om af te sluiten is er een korte gegidste wandeling in het natuurgebied Maaswinkel.

De Kustwerkgroep onder de loep

Zelf vrijwilliger worden? Scan deze QR-code!

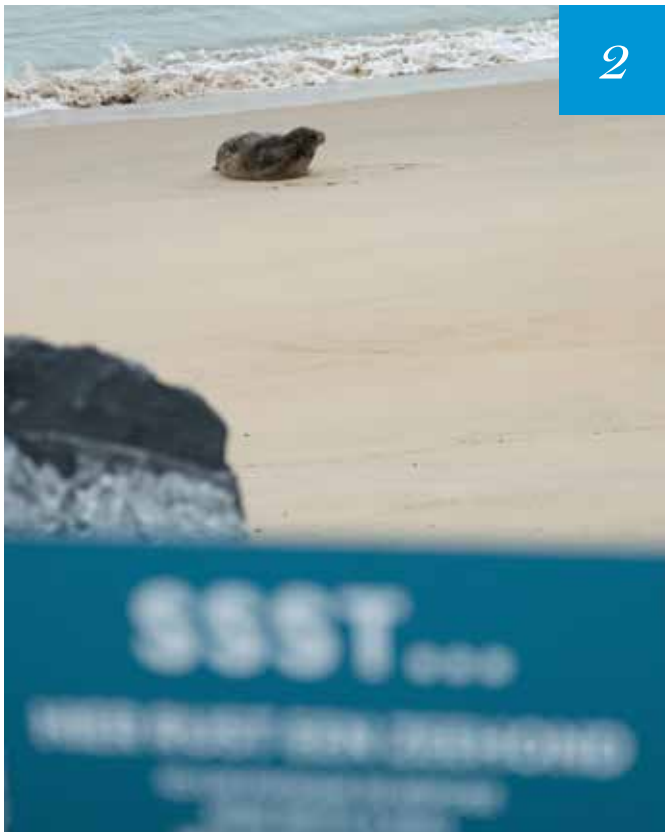

Onze Noordzeenatuur bestand maken tegen milieu- en natuuroitdagingen: ziedaar de kerntaak van de Kustwerkgroep (KWG). Vrijwilligers van verschillende Natuurpunt-kustafdelingen en losse enthousiastelingen zetten zich samen met de beleidscel van Natuurpunt en de West-Vlaamse Milieufederatie in om een gezond ecosysteem uit te bouwen in onze hele kustzone.

1 Aan boord van RV Simon Stevin
Vanop het onderzoeksschip RV Simon Stevin, beheerd door het VLIZ, verzamelen wetenschappers allerlei data uit de Noordzee. Bijvoorbeeld over zeevogel- of vismigratie. Met die data kan de KWG op het beleid wegen en zo de Noordzee beter beschermen.

2 Zeehondenwacht
Het NorthSealTeam creëert rustoorden voor zeehonden. Samen met Natuurpunt Westkust hebben ze het gebruik van voornetten verplicht bij recreatieve vissers. Zo zijn al heel wat zeehonden gered van de verdrinking.

3 Plastic Poseidon
Een standbeeld volledig opgetrokken uit strandafval: de Proper Strand Lopers (PSL) weten hoe ze het zwerfvuil-probleem moeten aanpakken. Om ook het beleid aan te sporen tot actie, bundelen de KWG en PSL de krachten.

2

© Wim Dirckx

4

© Wim Dirckx

5

© Wim Dirckx

3

© Wim Dirckx

6

© Wim Dirckx

4 Duinen inventariseren

Als je het strand ongemoeid laat, ontwikkelen er embryonale duinen. De KWG brengt die in kaart en strijdt voor hun bescherming vanaf het eerste stadium. Een gezond duinenstelsel is cruciaal als buffer tegen de stijgende zeespiegel.

5 Insecten monitoren

In opdracht van het ANB onderzoekt Natuurpunt Studie de invloed van het duinenherstel in de Westhoek op de aanwezige insecten. De KWG ondersteunt hen door elke 2 weken valletjes te legen. Die worden deze winter geïnventariseerd.

6 Kustvisie

Om al het werk van de KWG extra slagkracht te geven en te verankeren in beleidsmaatregelen, ontwikkelden Natuurpunt en WWF samen een kustvisie. Een van de speerpunten? Stop met de stranden plat te walsen.

Noordzee, kust en polders

Dit toekomstbeeld in detail bekijken?

Vraag je gratis poster aan op

www.natuurinhethart.be

2022

- 1 Natte graslanden worden 's winters drooggepompt en 's zomers geïrrigeerd
- 2 Weinig natte graslanden
- 3 Dicht wegennetwerk door duinen
- 4 Restanten natuurlijk duinsysteem in verdrukking door campings, golfterreinen en bungalowparken
- 5 Bijna doorlopend bebouwde kust
- 6 Machinale strandreiniging voorkomt duinvorming
- 7 Scheepvaart op fossiele brandstoffen
- 8 Zandwinning
- 9 Verzuring van het zeewater door klimaatverandering
- 10 Bodemberoerende boomkorvisserij zorgt voor soortenarme zeebodem

Te zuur, te plat, niet nat genoeg: onze Noordzee, kust en polders in een notendop. En dat is onze eigen schuld. Tijd voor een grondige blik in de (zee)spiegel dus. Met onder andere duinsystemen van kust tot polder, een robuust netwerk van natte graslanden en een rustzone in zee, mikt Natuurpunt opnieuw op een overvloed aan leven – onder én boven het oppervlak.

2050

- 1 Duurzame landbouw met kreekruuginfiltratie
- 2 Open polderlandschap met kleine dorpen
- 3 Haven is energiehub en werd niet verder uitgebreid
- 4 Robuust netwerk van natte en extensief beheerde graslanden
- 5 Kuststeden afgewisseld met complete duinsystemen van kust tot polder
- 6 Duin voor dijk beschermt de kust tegen stijgende zeespiegel
- 7 Integratie dijk en stad en duurzame bebouwing
- 8 Scheepvaart zonder milieubelasting of onderwatergeluid
- 9 Strandreservaat biedt rust voor vogels en zeehonden
- 10 Duurzame visserij en maricultuur
- 11 Windmolens zijn een belangrijke bron van duurzame energie
- 12 Hoge biodiversiteit geeft zachte recreatie een boost
- 13 30% beschermde zone zonder extractieve activiteiten, waarvan 1/3de volledige rustzone ('no go')
- 14 Oesterbanken zijn kraamkamer voor vissen en andere soorten

Toekomst Noordzee

- **Oesterbanken, koraalrif van de Noordzee:** tussen de zandbanken liggen opnieuw grindbedden met oesterriffen en mosselbanken – de kraamkamers van de Noordzee.
- **30% beschermd gebied:** in dit deel worden geen versturende activiteiten en bodemberoerende visserij meer uitgeoefend. 10% is een complete rustzone voor de natuur.
- **Verhoogde recreatie:** Zeilen, zeedieren kijken, duiken ... kan in het florerende beschermde gebied (behalve de no-gozone). Zwaardere recreatie kan in een beperkte zone daarbuiten.
- **Scheepswrakken:** beschermde scheepswrakken op de bodem vormen een hotspot voor biodiversiteit en voor duikers.
- **Duurzame visserij en maricultuur:** buiten de beschermde zone kan duurzame, niet bodemberoerende visserij – inclusief overspill uit de beschermde gebieden. Nutriëntneutrale, niet extractieve maricultuur zorgt voor alternatieve eiwitbronnen.
- **Duurzame energie:** windmolens voorzien in hernieuwbare energie. De beschermde sokkels trekken onderwaterleven aan. Er zijn geen zonnepanelen wegens negatief effect op het aanwezige leven.
- **Duurzame scheepvaart:** scheepvaart werkt met klimaatvriendelijke energiebronnen en beperkt geluidsoverlast.

Toekomst kust

- **Duin voor dijk:** aan de kust ligt één doorlopende duingordel. Er is geen machinale strandreiniging die duinvorming tegenhoudt.
- **Strandreservaat:** stukken strand zijn rustoorden voor zoogdieren en vogels, ontoegankelijk voor mensen, tenzij via omleidende paden.
- **Kuststeden en complete duinsystemen:** kuststeden worden afgewisseld met duinsystemen die strand, duin en polder verbinden. Er is ruimte voor recreatie en rustoorden.
- **Integratie dijk en stad:** de muur aan flatgebouwen wordt geregeld doorbroken en de verbinding tussen kust, dijk en stadskern is hersteld in een gezond sociaaleconomisch systeem.
- **Duurzame bebouwing:** Verkavelingen zijn gecentreerd, mobiele campings zijn in het landschap geïntegreerd. 's Winters gaan ze op stal en laten ze de duinen intact achter.
- **Havens:** de havens hebben zich elk in een bepaalde niche gespecialiseerd en zijn meer met het stedelijke weefsel geïntegreerd.

Toekomst polders

- **Open polders:** ons open polderlandschap is bespaard gebleven van grote verkavelingen en lintbebouwing. Kleine hogergelegen dorpen zijn behouden.
- **Natte permanente graslanden:** winterse neerslag in de graslanden blijft staan en kan infiltreren in de bodem. Laagproductieve vegetatie vormt een walhalla voor vogels.
- **Duurzame landbouw:** landbouw op kreekruggen richt zich op gewassen voor menselijke consumptie in plaats van voedergewassen, met een gezond waterbeheer.
- **Kreekruginfiltratie:** in de winter wordt neerslag opgehouden voor een ondergrondse zoetwaterlens. In de zomer wordt vanuit die lens opgepompt.

Ambassadeur Björn Cooman

(vrijwilliger van Natuurpunt)

“Ons succes staat of valt met de mate waarin het beleid bereid is mee te gaan in ons verhaal. We moeten tot een synergie komen tussen landbouw en visserij enerzijds en natuur anderzijds. Ook de ruimtelijke ordening is belangrijk: op de Noordzee moeten windmolenparken komen en een écht marien reservaat. Tot slot moet ons waterbeheer de drijvende kracht worden achter kust en polders.”

Ambassadeursoort platte oester:

Oesterriffen opnieuw alle kansen geven is zinvol: ze filteren het zeewater waardoor de waterkwaliteit verbetert. De soortenrijkdom in oesterriffen is tot wel 60% hoger dan op nabijgelegen zandige bodems. Oesterriffen dragen ook bij tot de broodnodige kustbescherming. Door de golfslag te breken en bodemdeeltjes in te vangen verminderen oesterbanken de kracht van het water en verhogen ze de bodemstabiliteit.

Duin voor Dijk

Kustbescherming door de natuur zelf

Als kustland is België zeer kwetsbaar voor een stijgende zeespiegel. Tenzij we het duin-voor-dijkprincipe toepassen en ruimte creëren voor duinnatuur. Zo kan de kust mee evolueren met het zeeniveau en een broodnodige buffer opwerpen tegen dreigende overstromingen. **Tekst: Sarah Tilkin**

In een gezond kustsysteem gaan zee, strand, duin en polder geleidelijk in elkaar over. Dankzij die kustconnectiviteit kan de natuur – van de zee tot in het binnenland – veel veerkrachtiger reageren op veranderingen. Om de zee op een natuurlijke manier te verbinden met het binnenland, is het stimuleren van duinvorming voor de dijk essentieel.

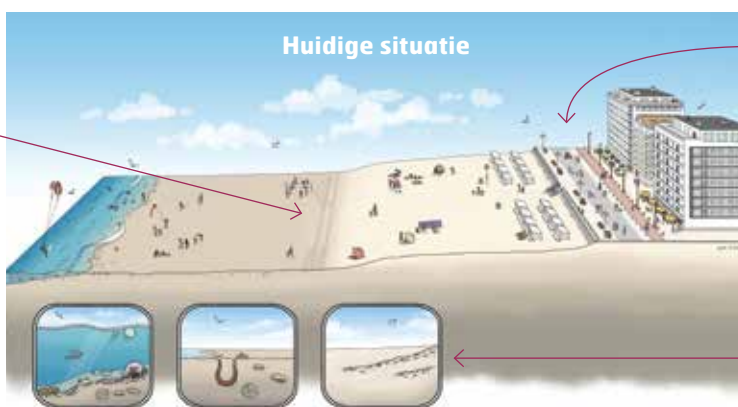
Wil je een idee krijgen van wat het duin-voor-dijkprincipe kan teweegbrengen in de praktijk? WWF en Natuurpunt ontwikkelden samen onderstaande illustraties, gebaseerd op wetenschappelijk advies. Even grasduinen en je begrijpt meteen waarom we nood hebben aan een dijk van een duinengordel.

Door machinale strandreiniging ontstaat een kale vlakte, waar zich bijgevolg geen duinen kunnen vormen.

Handmatige strandreiniging (zoals het vrijwilligersinitiatief Proper Strand Lopers) verstoort de natuurlijke vloedlijn niet.

De wiertrossen, schelpen, turfblokken, enz. blijven liggen.

Doordat de vloedlijn intact blijft, kunnen duinpioniers groeien. Denk aan zeeraket, stekend loogkruid, zeepostelein en kustmelde. Zij houden zand vast, waardoor geleidelijk natuurlijke ophogingen ontstaan – het begin van echte duinen.

De dijk is de enige buffer tussen de zee en de achterliggende gebouwen. Dat volstaat niet om ons te beschermen tegen overstromingen.

Geen vloedlijn te bespeuren. Het organische materiaal in die vloedlijn biedt nochtans essentiële voedingsstoffen waarmee duinpionierssoorten zich kunnen ontwikkelen.

Duinpioniers kunnen uitgroeien tot een complete duinengordel. Daar kan de zee niet meer doorheen en dus vermindert het risico op overstromingen door een stijgende zeespiegel.

© Brenda de Groot, in opdracht van WWF-België en Natuurpunt

Wil je meer informatie over het duin-voor-dijkproject?
Surf dan naar www.natuurpunt.be/kustbescherming

Zie je door de bomen het bos niet meer? Het klinkt contrair, maar duik dan vooral het bos in. Als je het niet van ons aanneemt, dan misschien wel van televisiemaker en muzikant Tijs Vanneste. Als nieuwe ambassadeur van Bos voor Iedereen schreef hij een uitgepuurd lied over de heilzame werking van een bosbezoek.

“Als mijn hoofd vol zit en ik over mijn gedachten struikel, trek ik naar het bos twee straten vanwaar ik woon. Ik wandel wat of zet me neer en luister naar het geruis van de kruinen van de bomen. De rust die ik dan vind, geeft me weer zuurstof.”

“In het Bos voor Iedereen-lied heb ik bewust niet veel woorden gebruikt. Ik wil vooral de sfeer van het bos oproepen, met alle zintuigen op scherp. Figuurlijk gesproken duik je een bos vaak al vallend in. Maar dat is niet erg, want het bos is een veilige haven die ervoor zorgt dat je altijd opnieuw rechtveert. Net zoals een boom behoorlijk buigzaam is en zelfs als hij breekt, er weer een nieuwe boom uit kan groeien.”

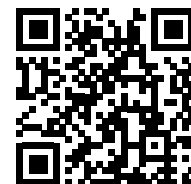
Tijs Vanneste

“Als mijn hoofd vol zit,
vind ik zuurstof in het bos”

Laat je het Bos voor Iedereen-lied graag door de boombox knallen? Scan dan de QR-code!

PLANT BOS VOOR IEDEREEN

HOE DRAAG JIJ JE BOOMPJE BIJ?

Iedereen heeft recht op bos in de buurt. Voor onze eigen gezondheid, voor die van de biodiversiteit en voor die van het klimaat. Samen met Tijs Vanneste plant Natuurpunt meer dan 100 hectare bos dit plantseizoen – dat is ongeveer 150 voetbalvelden! De voorbije maand stopten onze vrijwilligers en honderden helpende handen al honderdduizend boompjes de grond in op 20 locaties. Draag jij ook je boompje of duitje bij?

BOS PLANTEN

Een boom plant je best tijdens de herfst en warmste wintermaanden, omdat de sapstroom dan stilvalt en de grond doorgaans niet bevroren is. Vanaf midden februari komen de plantacties dus terug op gang en kunnen we alle helpende handen goed gebruiken. Groot of klein, alleen of in groep, met of zonder groene vingers. Iedereen is welkom. Want bomen planten is gemakkelijk, leuk en vooral supernuttig. Kom je handen uit de mouwen steken op een bosplantactie in jouw buurt: www.natuurpunt.be/bosplanten

BOS SCHENKEN

Kan je niet komen planten en wil je toch bijdragen aan meer bos in je buurt? Stort dan een bijdrage aan het Bos voor Iedereen-fonds. Extra centen zijn hard nodig om gronden aan te kopen om te bebossen. Dankzij jouw steun en die van bedrijven kunnen we garanderen we dat de bossen die we aanplanten ook voor eeuwig beschermd zijn en goed beheerd worden. Voor elke € 10 planten we 4 m² gevarieerd en klimaatrobuust bos. Doe je gift via www.bosvoorieen.be of scan de QR-code bovenaan om rechtstreeks naar de betaalpagina te gaan.

Zo zorgen we samen voor bos in ieders buurt, dankzij jouw steun.

Geef een cadeaubos

Geef een stuk bos cadeau aan al wie je liefhebt tijdens de feestdagen en zorg samen voor extra zuurstof in je buurt. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Geef je 20 m² bos (50 euro) cadeau, dan kost je dat maar 27,5 euro. Doe je gift via de online betaalpagina of QR-code bovenaan. Je ontvangt binnen de week na je betaling een mail met leuke opties om je cadeaubos zelf te knutselen of af te drukken. Wie weet bedankt Tijs Vanneste je wel persoonlijk...

duo

Een veilige haven voor zeehonden

Rustende zeehonden aan onze kust: het wordt een steeds vertrouwder fenomeen. Dat zowel mens als zeehond daarvan kunnen genieten, daar zorgt het NorthSealTeam voor.

Inge De Bruycker: "Zowel grijze als gewone zeehond doen het de laatste tijd beter in de Noordzee. Daarom besloot ik 2,5 jaar geleden om het NorthSealTeam (NST) op te richten: een team van vrijwilligers die erover waken dat mensen voldoende afstand bewaren van zeehonden en hun hond aanlijnen."

"Als er een zeehond gemeld is, komen de vrijwilligers ter plaatse. Ze stellen een perimeter op rond het dier en nemen foto's. Een validator bekijkt die om in te schatten of de zeehond gezond is. Als dat niet zo is, komen experts van Sealife kijken en nemen ze het dier eventueel mee voor verzorging.

Luc David: "Ik werk als vrijwilliger bij het NST. Als brandweerman heb ik me vroeger regelmatig ontfermd over gestrande dieren. Nadien ben ik dat blijven doen als vrijwilliger bij Natuurpunt. Zo ben ik in contact gekomen met Inge en het NST. Ondertussen is onze werking goed bekend. Er staan infoborden, we delen infokaartjes uit en zijn al meermaals in de media verschenen. Doorgaans laten mensen zeehonden met rust. Enkel toeristen moeten we soms nog bewust maken."

Inge: "Dat draagvlak zien we ook aan het aantal meldingen dat binnenstroomt via voorbijgangers. Mensen zijn begaan met de zeehonden. Hopelijk weerklinkt onze missie ooit zo sterk, dat we niet meer met de vrijwilligers ter plaatse moeten staan en dat de zeehonden hier vanzelf alle rust vinden."

Samenwerken

Balade en Natuurpunt zetten hun beste beentje voor

Balade en Natuurpunt? Dat botert blijkbaar bijzonder best. Al sinds 2019 werken Natuurpunt en de boter- en zuivelwarenproducent samen. Met zichtbaar resultaat. Met de gulle steun van Balade kon Natuurpunt vier natuurgebieden verspreid over vier provincies verder opwaarderen. Dankzij nieuwe wandelinfrastructuur, uitkijktorens, picknickplaatsen, speelelementen en moderne natuurinrichting zijn het Hageven (Pelt), de Uitkerkse Polder (Blankenberge), de Damvallei (Destelbergen) en de Vallei van Delfte Beek (Oostmalle) weer wat toegankelijker geworden voor natuurliefhebbers van alle slag. Kom het vooral met je eigen ogen ontdekken.

Pronken met beestige T-shirts

De Animalinas-route maakt een lus van 50 km (op te delen in etappes) dwars door het Natuurpark Rivierenland. Onderweg maak je aan de hand van graffitikunst en audiofragmenten kennis met enkele iconische bewoners van het natuurpark. Zowel aaibare soorten als ijsvogel, vos of eekhoorn en de minder bekende – maar niet minder belangrijke – knautiabij en vermiljoenkever passeren de revue. Die manier van natuurbeleving kon al heel wat mensen charmeren, met een routeboek en interactieve wandeling in de gratis van Visit Mechelen als gevolg. Natuurpunt Mechels Rivierengebied doet er een schepje bij en lanceert vanaf 10 december een exclusieve fairtradekledinglijn met prints van dieren uit het natuurpark. Haas, buizerd en hagedis zijn de eerste waar je mee kan pronken. Ook in een sportuitvoering trouwens – ideaal om mee aan de streep te verschijnen tijdens Run for Nature op zondag 5 maart 2023, de looptocht ten voordele van meer natuur in Mechelen.

www.natuurpunt.be/animalinas

PSA | MPET | ATS plant bomen en herstelt beken

Als belangrijke logistieke speler binnen de Port of Antwerp-Bruges, wil PSA | MPET | ATS in harmonie werken met de omgeving waarin ze actief is. De beperking van emissies en afval is daar een belangrijk deel van. Met de ambitie om scope 1- en scope 2-emissies met 50% te verminderen tegen 2030, toont PSA | MPET | ATS dat het de klimaatproblematiek ter harte neemt.

Lokale duinnatuur krijgt weer kansen

Het Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt zullen de komende vijf jaar uitheemse woekerplanten verwijderen in onze kustduinen in het project LIFE DUNIAS. Dat is nodig, want die planten verdringen de lokale duinnatuur. En die bestaat uit natuurtypes die je nergens anders in Vlaanderen vindt. Bijvoorbeeld vochtige duinpannes of soortenrijke duingraslanden, elk met hun eigen waaier aan typische fauna en flora. Denk aan de rugstreeppad, heel wat vlindersoorten en verschillende orchideeën. Exoten als rimpelroos, mahonie of Amerikaanse vogelkers mogen er dus nog zo mooi uitzien, ze hebben een niet te ontkennen impact op onze unieke duinsystemen.

Hoe komen die exoten überhaupt in onze duinen terecht? Sommige zuiderse planten breiden zich op een natuurlijke manier uit. Maar vaak stammen exoten af van planten uit privétuinen of openbare parken vlak bij de duinen. Vandaaruit kunnen ze zich snel vestigen en verspreiden in de vrije natuur. Tot slot kan ook gedumpt tuinafval een bron van verspreiding vormen. LIFE DUNIAS zal ervoor zorgen dat er de komende vijf jaar maar liefst 50 hectare aan zulke woekerplanten verwijderd wordt.

Wil je meer info over het project? Neem gerust contact op met reinhardt.strubbe@vlaanderen.be

“Naast interne inspanningen richten we onze blik buiten de eigen organisatie door duurzame projecten te ondersteunen. We zijn zeer trots op ons partnerschap met Natuurpunt, waarbij we in Putte jaarlijks één hectare bos (= 2.000 bomen) aanplanten en we daarnaast bijdragen aan de restauratie van de Oudelandse beek.”

Francis De Ruytter,
Regional Head Data Manager & Sustainability

ding

Waterpompen voor grutto's

Dankzij de steun van waterproducent Gerolsteiner beschermt Natuurpunt de laatste grutto's in de Leiemeersen in Deinze. Die weidevogels houden van natte bodems om voedsel te zoeken. Maar door drainage van omliggende percelen en de klimaatverandering worden de hooilanden steeds droger. Samen met Gerolsteiner kopen we waterpompen op zonne-energie aan. Zo kan er permanent water uit de Leie in de hooilanden stromen en wordt het opnieuw een geschikte biotoop voor grutto's. We duimen alvast voor veel jonge grutto's.

© Wim Dirckx

doen

Spread je vleugels op het Kievitspad

Tussen alle feestdissen door toch nog even wat bewegen? Trek met je kleine snuiters naar de Uitkerkse Polder en bewandel samen het Kievitspad, een beleefpad aangelegd door Natuurpunt Blankenberge en de Provincie West-Vlaanderen. Terwijl jij geniet van waaierige landschappen, krijgen kinderen uitdagende opdrachten voor de kiezen op 10 verschillende stopplekken. Aan het eind van de rit zijn je kinderen gegarandeerd klaar om hun vleugels te spreiden ... Of hebben ze op z'n minst hun grenzen een stukje verlegd.

© Wim Dirckx

ATC/STC
HET
AVONTUUR
WACHT

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK

naar
BUITEN

De Fonteintjes

Boven links: In het voorjaar zijn de duinvallen bedekt met orchideeën. Foto: Yves Adams
Boven rechts: De rietgors is een knappe verschijning tussen de rietpartijen. Foto: Yves Adams
Onder: Onze gidsen Dirk en Christine in de feeërieke sleedoortunnel. Foto: Natalie Sterckx

De Fonteintjes vormen een zoetwaterlens op 120 m van de Noordzee.
Foto: Natalie Sterckx

Oase in de duinen

Dirk Content – ook al regent het, 't is moeilijk neerslachtig worden in het kielzog van iemand met zo'n naam. Met Dirk en de al even opgewekte Christine De Prest als gids riskeren we zonder morren natte voeten. Zeker als we er een bezoek aan De Fonteintjes en een waaielige strandwandeling voor terugkrijgen. **Tekst: Quinten Lengeler**

Het is zelfs best symbolisch dat we dit duingebied op de grens tussen Blankenberge en Brugge aandoen op een druilerige dag. Zo blijkt uit Dirks welkomstwoordje: “De Fonteintjes danken hun naam aan het Franse ‘fontaine’, wat bron betekent. Dat zijn De Fonteintjes: een bron van zoet water, op amper 120 m van de zee. Dat zoet water is afkomstig van regen-

water. Aangezien de bodem hier van zand is, sijpelt dat regenwater zeer snel de grond in. Daar stapelt het zich op en vormt het de zoetwaterlens waaruit De Fonteintjes bestaan. Die zoetwaterlens ligt bovenop het zeewater, dat hier 18 m diep ligt.”

Uniek kustfenomeen

Dirk gaat verder met een stukje geschiedenis: “Eigenlijk lopen we nu op een oude dijk uit de 13de eeuw, de Graaf Jansdijk. Die diende om het polderlandschap te beschermen tegen overstromingen. De zee kwam toen nog tot hier en schuurde voortdurend tegen de Graaf Jansdijk. Zo is hier mettertijd een soort strand ontstaan. Tegenover de

Nog niet verzadigd?

Hoor de gidsen zelf aan het woord met nog meer verhalen!

Boven: Een primaire duin begroeid met zeeraket. Foto: Natalie Sterckx
Onder: De vloedlijn ligt bezaaid met rugschilden van de zeekat, een inktvis uit onze Noordzee. Foto: Eric Gibcus

dijk heeft zich uiteindelijk de duinen-gordel gevormd die je nu ziet. Daar kon de zee niet meer door en zo raakte dit stuk ingesloten, en op termijn gevuld met regenwater. Een uniek fenomeen aan de Belgische kust.”

Helaas wist (en weet) niet iedereen het unieke karakter van De Fonteintjes te appreciëren. Dirk: “Een parking, een kuuroord, een watersportbaan ... Er zijn al zoveel plannen geweest voor dit gebied. Maar goed dat De Fonteintjes sinds 1982 officieel erkend zijn als natuurgebied. Nu, er is nog steeds veel druk. Het kusttoerisme blijft toenemen. De duinen worden platgelopen, er is meer verkeer en dus meer overlast. Zwerfvuil is hier een groot probleem. Gelukkig werken we goed samen met stad Brugge om dat aan te

pakken. Wij verzamelen de vuiligheid en zij komen die ophalen. De verstoring heeft helaas een aantal mooie soorten weggejaagd, waaronder het woudaapje.”

Geur van belofte

Alsof de natuur haar veerkracht wil onderstrepen, vliegt er plots een slechtvalk over onze hoofden en horen we de parmantige roep van de cetti's zanger vanuit het struikgewas weerklinken. Dirk: “Ondanks de druk blijven De Fonteintjes een vermaarde vogeltrekpleister. Veel trekkende zangvogels zijn bang van open zee en vliegen langs de duinen. Daarom vind je hier regelmatig zeldzame soorten als bosgors, bruine boszanger, bladkoninkje ... De vele rietpartijen zijn interessant voor pakweg kleine karekiet, rietgors of rietzanger. In de winter durft de roerdomp er

opduiken. En ook veel eendensoorten houden zich er schuil. In de zomer is het rietland voor hen de ideale plek om van verenklee te veranderen. Ze kunnen dan een tijdje amper of niet vliegen en dus verstopten ze zich hier.”

We vervolgen onze weg door een feeërieke ‘tunnel’ overgroeid met slee-doorns. Wanneer we daaruit komen, nestelt de geur van watermunt zich in onze neusgaten. De belofte van nog meer weelde, blijkt bij onze volgende stop. Dirk: “We bevinden ons nu in een natte duinvallei. 's Winters loopt het hier onder. Vanaf het voorjaar droogt het weer op. Die dynamiek brengt veel interessante planten voort, met onze voorjaars-orchideeën als blikvanger: rietorchis, vleeskleurige orchis, grote keverorchis, bijenorchis en moeraswespenorchis.”

Ook buiten de lente is het kleurenpalet hier de moeite. Onze aandacht wordt plots getrokken door een paar felgekleurde, glimmende paddenstoelen. Dirk: “Aha, de wasplaatjes, een beetje de orchideeën onder de zwammen. Ook zij stellen zeer hoge eisen aan hun habitat. Dat zowel orchissen als wasplaatjes hier groeien, duidt op een onverstoorde bodem.”

Dynamische duinen

Ons oog valt plots op een weelderige graspartij in de voorts kort getrimde duinvallei. Dirk: “Sommige graspercelen maaien we bewust niet. Insecten leggen er graag hun eieren. Zo hopen we bij te dragen aan de insectenpopulatie, die sterk onder druk staat. (*schalks*) Goed dat het maaibeheer nu officieel gebeurt. In de jaren 70, toen het hier nog geen natuurgebied was, kwamen we gewoon illegaal maaien (*lacht*).” Zo’n guerilla-beheer lijkt wel een wereld verwijderd van het LIFE DUNIAS-project waar De Fonteintjes nu deel van uitmaken.

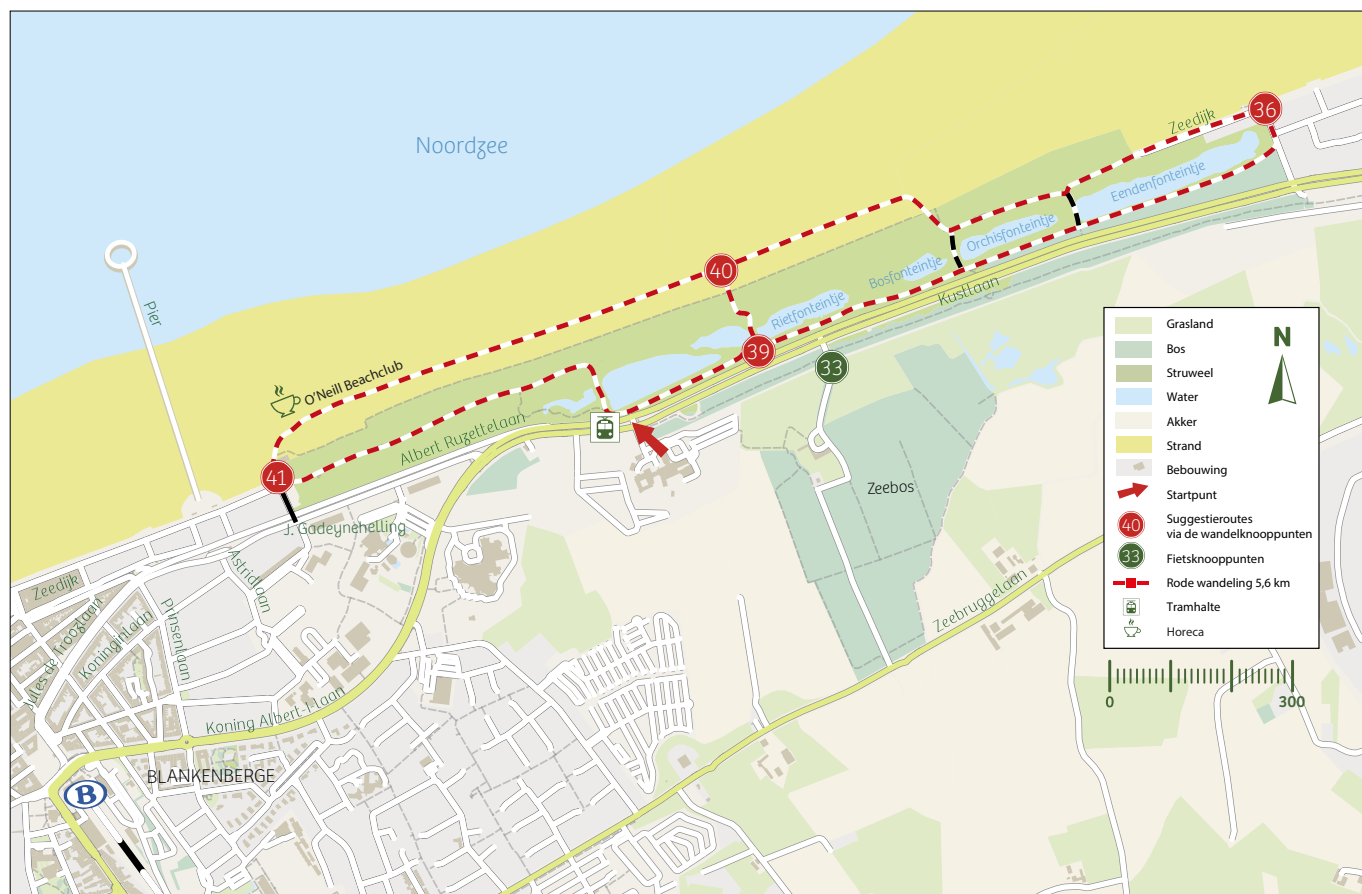
“Op termijn wordt er 50 hectare aan exotische vegetatie uit onze kustduinen verwijderd. Zo krijgen inheemse soorten als wilde liguster of het duinviooltje weer een kans. Gelukkig kunnen duinplanten tegen een stootje, hun omgeving wordt sowieso voortdurend vervormd door de elementen. Een duin is zeer dynamisch.”

Wanneer we richting strand trekken, zien we de flexibiliteit van een duinbiotoop geïllustreerd. Dirk: “Als je het strand ongemoed laat, ontwikkelen zich snel primaire duinen. Aanvankelijk slechts kleine zandhoopjes vol loogkruid of zeeraket, maar geef ze een paar jaar en ze groeien uit tot een heuse duin. Laat dat proces op z’n beloop en je krijgt een duingordel die beter bestand is tegen overstromingen.” Vandaag van overstromingen geen sprake – de vloedlijn ligt op een veilige afstand. Christine loodst ons er opgetogen mee naartoe: “Als kind van het strand ben ik al een leven lang gefascineerd door wat er hier aanspoelt. Ik vind het heerlijk om die fascinatie

door te geven. Vooral aan kinderen, hun verbeelding krijg je snel geprikkeld. We verzamelen dan samen schelpen en ik help hen die te determineren. Verwondering verzekerd.”

Last van verzuring

Ons innerlijk kind blijkt nog springlevend, want al snel speuren ook wij met grote ogen de vloedlijn af. Ook al is alles wat we vinden in se dood, toch leest het als een mozaïek van levensvormen. Schelpen van kokkels, nonnetjes en alikruiken, rugschilden van strandkrabben en zeekatten, eikapsels van hondshaaien, skeletten van zee-egels: Christine presenteert ons een wervelende impressie van wat er wemelt in de wateren van de Noordzee. Helaas staat dat leven onder druk. Christine: “De zee verzuurt door de klimaatopwarming. Daar heeft het gros van wat hier aanspoelt erg veel last van.” Verzuring, ’t is inderdaad nergens goed voor. We vallen in herhaling, maar: een wandeling met Dirk en Christine doet wonderen wat dat betreft.

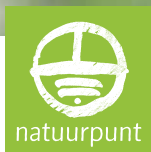

Achtergrondkaart: openstreetmap.org

Vivara ondersteund "Het Grote Vogelweekend"

Tel mee
op 28 en
29 januari
2023!

Bij elke aankoop op **www.vivara.be**,
doneren wij **10%** van het aankoopbedrag
aan Natuurpunt, ten gunste van het
Het Grote Vogelweekend.
Maak gebruik van code: **VOGELWND23**
Geldig tot 31 januari 2023.

Vivara is partner
van Natuurpunt

Meer informatie op **www.vogelweekend.be**
Bekijk het assortiment op **www.vivara.be**

**SWAROVSKI
NL PURE**
Ø32 BURNT ORANGE

AANBEVOLEN DOOR DÉ
VERREKIJKERSPECIALIST
natuurkijkers.be

**NL PURE 8 EN 10 X 32
IN BURNT ORANGE OF GROEN**

Gegarandeerd ontspannen kijkervaring dankzij:

- Compact ontwerp
- Perfecte handligging
- Volledig vervormingsvrij beeldveld
- Optionele voorhoofdsteun

Natuurpunt leden krijgen bovenop de concurrentiële
nettoprijzen een waardebon voor een aankoop bij de
Natuurpunt webshop.

**SWAROVSKI
OPTIK**

Bestel online in onze webshop
www.natuurkijkers.be
Gratis bezorging

Natuurkijkers.be is een erkend Natuurpunt partner

Nederstraat 25 - 9700 Oudenaarde - T 055 61 33 13 - info@natuurkijkers.be - www.natuurkijkers.be

Makkelijk bewust kiezen

Wat goed is voor jou én voor de planeet, dat smaakt altijd naar meer. Daarom hebben we bij Bio-Planet alles in huis voor wie bewuste keuzes wil maken. Benieuwd? Kom zeker eens langs en gebruik deze kortingsbon!

€ - 10
bij aankoop
vanaf € 50

BON

Ruil deze bon van 1/12/2022 t.e.m. 28/2/2023 in bij Bio-Planet voor maar liefst **€ 10 korting**. Geldig op je **volledige kasticket**, met een aankoopbedrag vanaf € 50.

Vind een winkel in je buurt op bioplanet.be

* Enkel originele bonnen worden aanvaard. Geldig bij een minimaal aankoop van € 50. Niet cumuleerbaar. Niet inwisselbaar in contant geld. 1 bon per kassaticket. Deze actie is geldig in alle Bio-Planet-winkels en in de Bio-Planet-webshop op collectandgo.be. Niet geldig op vuilniszakken, geschenkaartjes en herbruikbare zakjes.

V.U.: nv Bio-Planet, V. Demesmaekerstraat 167, 1500 Halle. BTW BE0472 405143, RPR Brussel.

Natuurpunt Winkel

Grootste keuze aan natuurproducten

Met je aankopen help je de natuur

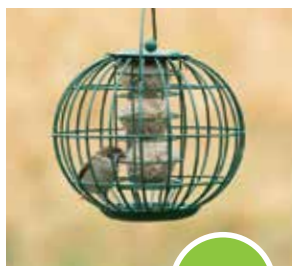
10% korting voor leden

In de Natuurpunt Winkel vind je een ruim aanbod producten waarmee je nog meer van de natuur kunt genieten. De artikelen zijn geselecteerd op kwaliteit en geven je de kans om de natuur nog intenser te beleven.

DUURZAAM VOEREN

De vetbollen van Natuurpunt worden niet in een netje aangeboden om onnodig zwerfvuil te voorkomen. Als je vetbollen aanbiedt in een duurzame vetbollenhouder doe je de vogels én de planeet een plezier.

London vetbollenhouder

Van € 19,99 voor € 15,99

Art. nr. 35107

Vetbollen met insecten 6 stuks

Van € 1,99 voor € 1,49

Art. nr. 10252

Vetbolring Hessen

Van € 9,99 voor € 7,99

Art. nr. 35149

De unieke samenstelling van de Natuurpuntvetbollen zorgt ervoor dat ze bij extreme kou zacht genoeg blijven. Door het hoge vetgehalte zijn de vetbollen goed waterafstotend, zo zijn ze ook in regenachtige periodes te gebruiken.

ACTIE

KOUDE DAGEN = WARME DRANKEN

Pukka-thee bevat 100% biologisch geteelde ingrediënten. In deze doos vind je 45 theezakjes van 9 verschillende cafeïnevrije kruidenblends. Pukka is aangesloten bij '1% for the Planet' en 'Fair for Life' gecertificeerd.

Pukka biologische kruidenthee 45 stuks

Leden € 14,39

Niet-leden € 15,99

Art. nr. 97822

HELP DE VOGELS DE WINTER DOOR

Met pindacakes doe je de tuinvogels een groot plezier. Vooral met de pindacake met insecten. Ze krijgen essentiële vetten en oliën binnen die ze het hele jaar door goed kunnen gebruiken. Pindacakes zijn gemaakt van plantaardige en dierlijke vetten, gecombineerd met zuiver pindameel. Deze vogel delicatessen met gedroogde insecten is een bestseller.

Pindacakehanger

Leden € 2,69

Niet-leden € 2,99

Art. nr. 35051

Pindacake met insecten

Leden € 5,39

Niet-leden € 5,99

Art. nr. 10021

PRACHTIGE WENSKAARTEN

Op de wenskaarten van Natuurpunt prijken prachtige foto's van professionele natuurfotografen of tekeningen van bekende illustrators.

Winter wenskaarten

Leden € 8,99

Niet-leden € 9,99

Art. nr. 95142 / 95143 / 95144 / 95145

Bekijk nog meer producten op www.natuurpunt.be/winkel
Of bestel telefonisch: 015-431688

Steltlopers

In de winter vind je heel wat steltlopers in onze kust- en poldergebieden – hetzij overwinteraars, hetzij vogels die energie bijtanken alvorens hun trek verder te zetten. Maar ook landinwaarts laten de steltlopers zich geregeld zien. In deze gebieden is je verrekijker maar beter scherpgesteld! **Tekst: Yasmine Heynderickx**

Antwerpen

1 Schor van Ouden Doel, Doel

Samen met het verdronken land van Saeftinghe vormt het Schor van Doel het grootste brakwaterschor van West-Europa (3000 hectare). Dit modderig vogelparadijs trekt onder andere tureluur, scholekster en kievit aan.

2 Den Battelaer en de Oude Dijelarm, Mechelen

Dit gebied is vooral interessant tijdens de voorjaars-trek. Dan strijken er tientallen watersnippen, kemphanen, grutto's, groenpootruiters en witgatjes neer. De natte polderweilanden vormen bovendien een rijkgepulde tafel voor kieviten en wulpen.

Limburg

3 De Maten, Genk

De Maten is een vijvercomplex op de overgang van het Kempens Plateau naar de Demervallei. Een uitgekende planning van leeglopen en vullen van die vijvers vervult de eisen van heel wat watervogels en doortrekkende steltlopers.

4 Wijuenheide, Hasselt

Wie nu dit overstromingsgebied aan de Maas bezoekt, zal versteld staan van de verscheidenheid aan vogels. Oeverloper, bontbekplevier, bosruiter, kemphaan ... ze lopen er allemaal langs het water.

Oost-Vlaanderen

5 Leeuwenhof, Drongen

Deze vroegere zandwinningsput is erg in trek is bij allerlei vogelsoorten. Vanachter de vogelkijkwand kan je kleine plevieren bekijken op het grindeiland en tijdens doortrekperiodes kan je hier witgatjes en oeverlopers spotten.

6 Heidemeersen, Berlare

Grutto's houden van de blank staande weilanden en moddervlakten en trotseren op hun hoge stelten het Scheldewater. Als foerageergebied zijn de meersen ook aantrekkelijk voor doortrekkende watersnippen.

Vlaams-Brabant

7 Tiens Broek, Tienen

Tijdens de trek werden hier op de decantatie-bekkens, tussen de gebruikelijke steltlopers, al zeldzame soorten gezien als breedbekstrandloper, terekruiter en gestreepte strandloper.

8 Zuunvallei, Sint-Pieters-Leeuw

De vogelkijkwand met zicht op het moeras biedt altijd wel iets interessants. In de winter is de watersnip een vaste gast die zich moeilijk laat zien, behalve wanneer hij hees krijsend en zigzaggend wegvliegt.

West-Vlaanderen

9 Uitkerkse Polder, Blankenberge

Vogels strijken hier het hele jaar neer om even op adem te komen van hun lange trektochten. Bovendien is de Uitkerkse Polder een belangrijke broedbiotoop voor soorten als grutto, kievit, tureluur en kluut.

10 Kleine Gavers, Deerlijk

De Kleine Gavers is een echt wetland voor steltlopers. Door te zorgen dat de weides jaarrond nat blijven wordt het gebied volop als pleisterplaats gebruikt. Watersnippen en kieviten kunnen hier aangenaam overwinteren.

DE HONDSHAAI

Veel meer dan bijvangst

De kans dat je ze aan onze kust ziet is miniem, maar ze zijn er wel: haaien. Op dit moment leven er maar liefst 20 soorten in de Noordzee (ooit waren het er zelfs meer). Daarvan komt de hondshaai het vaakst voor. Toppredator in de zee, maar een auditie voor Jaws zit er niet in: hij is ongevaarlijk voor de mens. **Tekst: Sarah Tilkin**

De situatie is eerder omgekeerd: de hondshaai (*Scyliorhinus canicula*) durft al eens op ons bord belanden. Belgische vissers zien haaien als bijvangst, maar toch bestaat ongeveer 12% van de vissen op veilingen uit haaien en roggen. De enige dieren die iets te vrezen hebben van de kleine hondshaai (80 cm groot en 3 kg zwaar) zijn schaal- en schelpdieren, wormen en kleine visjes. Zodra de schemering intreedt, is het voor hen bibberen geblazen, want dan wordt de hondshaai actief.

Bijzonder paringsritueel

In vergelijking met andere vissen krijgt de hondshaai (net als alle haaien) weinig nakomelingen. Die dan ook nog eens traag groeien en pas laat geslachtsrijp worden. Om te kunnen paren, zijn hondshaaimannetjes uitgerust met goed gerief. Ze hebben extra spitse tanden, waarmee ze zich vastbijten in de borstvin van het vrouwtje. Daarna brengen ze een van hun twee claspers (penis-

sen) naar haar cloaca voor de bevruchting. Sneuvelt er eens een tand tijdens het paren? Geen reden tot paniek: alle haaien wisselen hun tanden hun hele leven lang.

De hondshaai is eierlegend of ovipaar, in tegenstelling tot de meeste grotere haaien. Die zijn doorgaans vivipaar (levend-barend) of ovovivipaar (eierlevendbarend). Het vrouwtje legt 18 tot 20 eieren, waarvan elk ei met lange buigzame draden wordt bevestigd aan stenen of wier. Na ongeveer 9 tot 11 maanden komen de eieren pas uit. De opvallende eikapsels van de hondshaai spoelen regelmatig aan op het strand, vooral na stormweer. Af en toe tref je in zo'n eikapsel nog een levend embryo aan.

Kelderende populaties

Zelf is de hondshaai (nog) niet bedreigd, maar over het algemeen gaat het niet goed met haaien. De eerder genoemde trage

voortplanting speelt daar een rol in. Die maakt haaien extra gevoelig voor overbevissing. Onderzoek in Nature toont aan dat de wereldwijde populatie van oceanische haaien en roggen de voorbije halve eeuw met 71% kelderde. Driekwart van de soorten is met uitsterven bedreigd.

In 2015 startte Natuurpunt samen met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) het project HAROkita (afkorting van 'Haaien en Roggen Determinatiekit'). In die samenwerking werden handige soortenfiches en zoekkaarten opgesteld voor vissers, zodat de meest bedreigde haaiensoorten niet meer als bijvangst aan land worden gebracht, maar bij vangst terug in zee worden gezet.

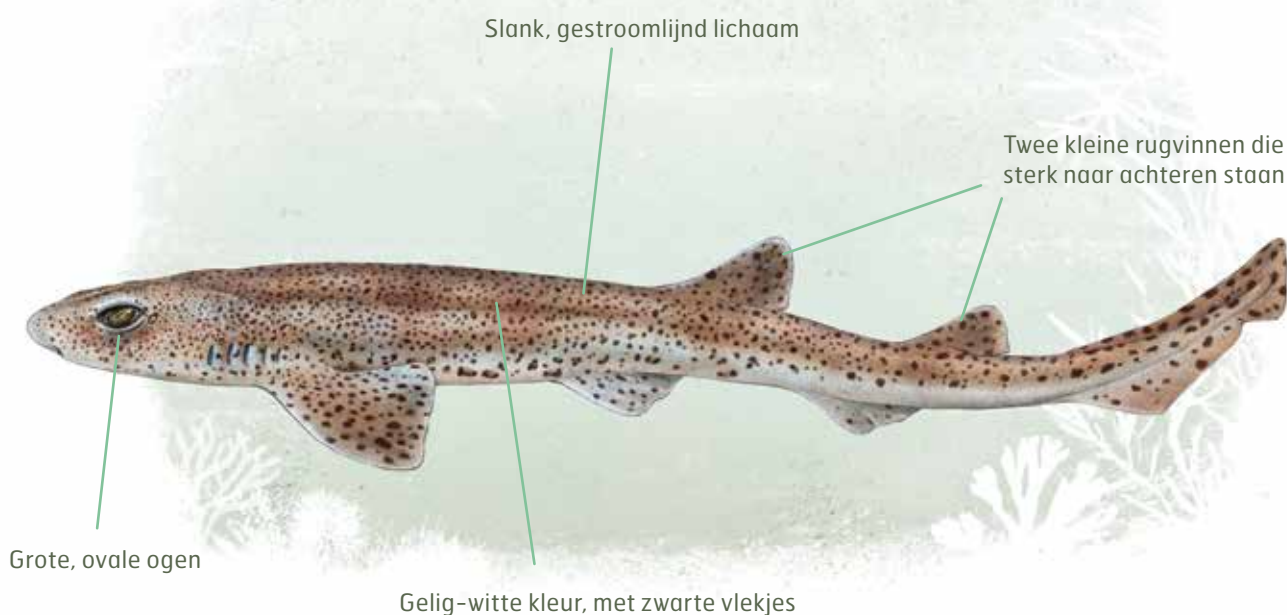
Natuurreservaat op zee

Als toppredatoren nemen haaien een onmisbare rol op in mariene ecosystemen. Een strikt vangstverbod voor de meest bedreigde soorten en vangstquota zouden het tij kunnen keren. Uitvoerige bescherming van de zones waar die soorten verzamelen, is noodzakelijk. Met HAROkita werden al inspanningen geleverd om het aanlanden van bedreigde soorten te beperken. Maar wanneer maakt België werk van de Europese verplichtingen voor de daadwerkelijke bescherming van een natuurreservaat op zee, zodat ook haaien en roggen hiervan kunnen profiteren?

BROERTJE

De hondshaai heeft ook een iets minder bekend 'broertje': de kathaai (*Scyliorhinus stellaris*). Met een lengte tot 1 meter en een gewicht van 5 tot 10 kg is de ook de kathaai niet groot. Kathaaien leven in minder diepe zeeën boven een zanderige bodem waar ze naar voedsel (kreeftachtigen, schelpdieren, pieren en kleine vissen) zoeken. Ook zij jagen vooral 's nachts. Ze vangen, net als hondshaaien trouwens, hun prooi met behulp elektrische oriëntatie.

DE ZEEPADDENSTOEL:

zwemmer met
zwamallures

Zeepaddenstoel © Willem Stijn Smits

Net zoals een zee kat geen zoogdier is, en een zee komkommer geen vrucht, is de zeepaddenstoel helemaal geen zwam. Zijn andere naam is minder mysterieus: bloemkool kwal. De zeepaddenstoel is dus een van de zes soorten (schijf)kwallen die in de Belgische Noordzee voorkomen. **Tekst: Wim Veraghtert**

Als je de kwal lensoort op het strand ziet, denk je niet meteen aan een paddenstoel. De zeepaddenstoel is een soort schijf kwal, met een typische ronde en bolle vorm. De kleur is vaak opvallend blauw en de doorsnede kan wel tot 90 cm oplopen, al zijn de meeste exemplaren slechts 30cm groot.

Zwemmend in de zee doet de zeepaddenstoel zijn naam meer eer aan. Dan hangen onder de hoed lange lobben en tentakelachtige mondlappen. Door golvende bewegingen te maken stuwt de kwal water met plankton naar binnen. Dat plankton neemt hij als voedsel op.

Een zeepaddenstoel wordt ongeveer een jaar oud. Net als andere schijfkwallen kent hij een bijzondere levensloop.

Zeepaddenstoelen beginnen hun leven als boomachtige poliepjes. Op een gegeven moment gaan die poliepjes insnoeringen vertonen, waarna er delen van loskomen. Die losgekomen delen groeien vervolgens uit tot heuse kwallen. Hoe en waar dat proces zich bij de zeepaddenstoel precies afspeelt, is nog niet geweten.

Voor al in de herfst spoelen dikwijls zeepaddenstoelen aan op het strand. De kwal lensoort is immers goed vertegenwoordigd in onze wateren. In 2021 ontvingen we op onze natuurdatabank www.waarnemingen.be meer dan duizend meldingen. Schrik moet je niet echt hebben als je een zeepaddenstoel vindt: hij heeft erg zwakke netelcellen die hooguit een beetje jeuk kunnen veroorzaken.

Kortsnuitzeepaardjes steeds vaker aan de kust

Kortsnuitzeepaardje © Vilda/Yves Adams

Je moet wat geluk hebben, maar ook aan onze kust kan je zeepaardjes zien. Meestal gaat het om het kortsnuitzeepaardje. Die soort komt vooral zuidelijker dan ons land voor, maar wordt de afgelopen jaren steeds vaker gemeld. Wellicht zit het warmer wordende zeewater daar voor iets tussen. Zeepaardjes zijn uitzonderlijke vissen. Dankzij hun rugvin zijn ze in staat om rechtop te zwemmen. Hun staartvin gebruiken ze doorgaans om zich vast te houden. Bij zeepaardjes zijn het de mannetjes die voor de jongen zorgen. Ze bezitten zelfs een heuse broedbuidel waarin de vrouwtjes hun eitjes deponeren. Daarnaast blijven ze vaak heel hun leven trouw aan dezelfde partner: een bijzonder zorgzame diersoort.

Paddenstoelen in de duinen

In de duinen kan je tientallen soorten paddenstoelen spotten die je elders niet vindt. Goede vindplekken zijn duinbossen, mosduinen en 'witte' duinen, en de zeereep. Zelfs bij het helmgras dat tot op het strand groeit, verschijnen paddenstoelen. Het gaat dan doorgaans om soorten die de afgestorven, ondergrondse graswortels opruimen. De meest talrijke strandpaddenstoelen zijn de duinveldridderzwam en de duinfranjehoed. Er bestaat zelfs een duinstinkzwam, een broertje van de grote stinkzwam. Zijn wetenschappelijke naam *Phallus hadriani* verwijst naar de Nederlandse humanist Adriaan de Jong (overleden in 1575). In die periode kon men het verschijnen van paddenstoelen nog niet goed verklaren. Er werd verteld dat de 'eieren' waaruit de stinkzwam ontspruit, in de duinen gelegd werden door een mythisch figuur, het 'Zeewijf'.

Duinfranjehoed © Shutterstock

VRAGEN aan Wim

Natuurexpert Wim krijgt de meest uiteenlopende vragen van natuurliefhebbers.

Steken alle kwallen?

Kwallen hebben tentakels waarop netelcellen zitten. Die gebruiken ze om hun prooi te verlammen en zo te verschalken. Maar niet bij alle kwallensoorten zijn die netelcellen even sterk. Zo zullen de netelcellen van de algemene oorkwal hooguit twee dagen jeuk veroorzaken bij contact met de huid. Ook de zeepaddenstoel is ongevaarlijk. Het is vooral de kompaskwal waarvoor je aan onze kust moet opletten. Je leest wel eens dat je moet plassen op een kwallensteek, maar dat hoeft niet echt. Warm water kan wel helpen.

Oorkwal © Vilda/Yves Adams

Mag je oesters en mosselen oogsten?

Aan onze kust is het verboden om mosselen en oesters te plukken. Los daarvan is het sowieso geen goed idee. Uit onderzoek van het ILVO blijkt dat schelpdieren aan onze kust hoge concentraties chemische stoffen bevatten. Daarnaast werd er een bacterie aangetroffen die maag-darm-infecties kan veroorzaken. Ook zitten mosselen en consoorten vol microplastics. Daarom is het beter om ze gewoon in de winkel te kopen: die oesters en mosselen worden gekweekt in zuiver zeewater.

Mosselcultuur © Vilda/Yves Adams

WONDERLIJK WINTERWOORDENBOEK

Sneeuwpret kunnen we helaas niet garanderen, woordpret des te meer. Maak kennis met zonderlinge zeewezens en merkwaardige moddersynoniemen!

Rare snuiters met rare namen

Welke rare snuiter hoort bij welke rare naam? Verbind ze met een potloodlijntje. (Dan kan je later al je fouten uitgommen en verbeteren, zodat het lijkt alsof je ALLES wist. Jij bolleboos!)

Snotolf: heeft zijn naam niet zelf gekozen. Zijn andere naam 'lompvis' ook niet. Geef 'm gerust een nieuwe. Olf de lompe snotvis mag niet!

Machospookkreeftje: is maar 2 cm groot, maar stompt met zijn voorpootjes als een bokser die van niemand bang is.

Ikealampenkapje: de eerste keer dat dit neefje van de kwal aanspoelde op onze stranden, had ie nog geen Nederlandse naam. 't Was dit of Leenbakkergelei ...

Zager: je bent maar beter niet trager dan de zager, want met zijn bijtgrage kaken is 't een echte jager! Staat ook wel bekend als de zeeduizendpoot.

Modderwinters

Winters kunnen stil en sprookjesachtig wit zijn, maar ook lekker 'BLEURK', smerig, vuil en bruin. Leve de modder! En nog meer leve al de vettige Vlaamse varianten voor modder! Spoor ze hieronder op, pratschkop!

DRAB
DREK
MOOZE
SLIJK
DRABBEL
MARACHE
PRATSCH
DRATSCH
MAUS
SLADDER

O	M	A	R	A	C	H	E	C	G
M	Q	W	H	N	Z	K	X	C	P
R	E	D	D	A	L	S	E	M	G
X	E	M	F	P	D	K	D	R	L
L	H	T	L	R	R	J	R	K	D
B	A	R	D	A	A	I	A	M	P
R	Q	C	O	T	B	L	T	O	G
M	A	U	S	S	B	S	S	O	G
G	I	R	G	C	E	U	C	Z	L
W	M	B	J	H	L	R	H	E	J

Tijd voor nieuwe hicle ontmoetingen

za 18 feb & zo 19 feb 2023
Flanders Expo Gent

fietsenwandelbeurs.be

In samenwerking met:

Duitsland
Vakantieland
www.germany.travel

KOOP NU EEN KAARTJE MET
4,50 EURO KORTING!*
via [fietsenwandelbeurs.be/
ticketshop/natuurpunt](https://fietsenwandelbeurs.be/ticketshop/natuurpunt)

* geldig in de voorverkoop, t/m 17 februari 2023

INCLUSIEF TOEGANG TOT
**e-bike
Challenge**

**Schrijf je
snel in**

MET NATUURPUNTERS OP REIS (december 2022 en april 2023)

ANDALUSIË 2022

- Focus op zeldzame **pardellynx**
- 14 december '22 - 22 december '22 (9 dagen)
- 1.995 euro (organisatie: Birding-Breaks)
- Ledenkorting: **75 euro**

EXTREMADURA 2023

- Van **roofvogelparadijs** tot de beste steppengebieden in Europa
- 16 april '23 - 22 april '23 (7 dagen)
- 1.795 euro (organisatie: Birding-Breaks)
- Ledenkorting: **50 euro**

CYPRUS 2023

- Leuke **endemen** en heerlijke voorjaars trek
- 9 april '23 - 16 april '23 (8 dagen)
- 2.295 euro (organisatie: Inezia-Tours)
- Ledenkorting: **100 euro**

Pardellynx (Iberus Birding & Nature)

Witbuikzandhoen (Laurens Steijn)

Cyprusdwergooruil (Nick Peeters)

MEER INFO? [WWW.NATUURPUNT.BE/REIZEN](https://www.natuurpunt.be/reizen)

Lindenspitskop © Shutterstock

Lindenspitskop

Wantsen zien eruit als platgeslagen kevers. De Fransen noemen een wants 'punaise' en gebruiken het woord ook voor de even platte duim-

spijker. Buiten een oppervlakkige gelijkenis hebben wantsen met kevers niets te maken. Ze zijn veel nauwer verwant aan bladluizen, die hun scherpe snuit ook overal in steken. Typisch voor wantsen is hun geur: trouwe lezers herinneren zich ongetwijfeld het artikel dienaangaande in het herfstnummer van 2016! Als diergroep fungeren wantsen als barometer van onze natuur. Een gestaag warmend klimaat stuwt steeds meer zuidelijke soorten op naar onze streken, een proces dat al tientallen jaren aan de gang is.

Zo werd in 2014 in Vlaanderen weer een nieuwe soort wants gevonden, een losse waarneming in het centrum van Leuven, op lindebomen langs de Dijle. Pas vanaf 2018 kwam de stroom waarnemingen echt op gang. Ik zag mijn eerste tienduizend exemplaren pas in 2020. Want een lindenspitskop komt zelden alleen. 'Un pullulement', zo noemen de Fransen de manier van overwinteren van deze wants (die zelf geen

Bio: Peter De Ridder deelt graag zijn liefde voor de natuur met anderen, van de olifanten (en andere beesten in Planckendaal) tot de kevertjes (en ander klein grut in het Mechels Broek). Zijn grote passie is de wilde natuur in zijn eigen tuin. Hij gidst ook stadsnatuurwandelingen in zijn thuisstad Mechelen.

Franse naam heeft). Een wriemelende massa die de grillige spleten en gaten in de schors van aangeplante lindenbomen vult. Een chaos van wantsenlijven, laag op laag, soms wel een duim dik. De mediterrane beestjes ontdekken dat onze steden in de winter warm genoeg zijn om in open lucht te overwinteren.

De lindenspitskop is zowel gastronomisch als taxonomisch onderlegd. Hij degusteert niet alleen lindensap, maar drinkt ook van kaasjeskruid en stokroos, die effectief tot eenzelfde plantenorde behoren – hoe onwaarschijnlijk dat voor ons misschien ook lijkt.

In de lente verspreiden de overlevers zich over de lindeboom. Ze ontplooien de priem van onder hun lijf, prikken die in een nerf onderaan het lindenblad en de sapstroom lekt zo hun lijf in. Vegan Luilekkerland. Mannetjes plus vrouwtjes en daar komen dan weer eitjes van. Waar dan weer nieuwe wantsjes uit komen, die als ze groot zijn de rest van Noord-Europa zullen veroveren.

Spoiler: een volgende nieuwe wantsensoort, nauw verwant aan de lindenspitskop, is ook al onderweg naar hier. Wordt ongetwijfeld vervolgd ...

Witte paardenkastanje © Vildar/Lars Soerink

Een onwankelbare paardenkastanje

Bijna drie decennia geleden stopte onze dochter een paardenkastanje in de aarde, het miniboompje dat eruit groeide kreeg een plekje in het toenmalige kippenhok. De kippen, onbewust van het feit dat ze hun schaduwrijke toekomst naar de haaien hielpen, pikten alle blaadjes stuk en het gehavende boompje kwam naar een plekje dicht bij het huis, al geloofden we er niet echt in dat het de geleden schade zou overleven.

Het boompje bleek een vechter en werd een boom. We hielden ervan om in zijn schaduw te zitten, al werd er ook wel eens gevloekt als de kleverige knopschubben aan onze blote voeten bleven plakken of als we blootsvoets op een stekelige bolster traptten. In het vroege voorjaar nam ik doorgesneden knoppen van de boom mee om tijdens wandelingen te illustreren hoe mooi de bloeiwijze klaar zit in zo'n knop. Later volgde het bloemenspektakel met de prachtige witte kaarsen. We merkten dat de gele honingmerken na bestuiving rozerood kleurden en zo aan de insecten te kennen gaven dat de nectarproductie afgebouwd werd.

Bio: Kristel Keppens is natuurgids, bosgids, plantentuingids ... gepassioneerd door planten. Ze woont in Drongen en heeft een prachtige wilde tuin. Ze geeft les over planten en ecologie in de cursussen Natuurverkenner en Natuurgids. Daarnaast houdt ze van wandelen met vriendinnen, talen leren en pilates.

Mensen en tuinen evolueren en er kwam een overkapping over het terras. De paardenkastanje, die ondertussen flink gegroeid was, vormde een gevaar voor het nieuwe bouwsel. Omzagen was geen optie! Knotten dan maar? Vrienden uit de bosbouw gaven ons niet veel kans op succes maar we gingen ervoor. Het was spannend afwachten, maar er verschenen nieuwe takken. Mezen gebruikten de lage takken als uitvalsbasis voor de voedersilo bij het terras. In een latere herfst groeide uit de snoeiwonden een grijze zwammasse en we vreesden alweer ... gelukkig was het loze angst. Kastanjemineermotten komen en gaan, maar onze paardenkastanje blijft bestaan.

De vijf- tot zeventallige bladeren van onze boom zorgen voor een perfect belicht schaduwhoekje. Ondertussen kan er een klein tafeltje onder de boom staan, ideaal voor een etentje met twee. Deze lente stonden de kaarsen weer prachtig in bloei en in de herfst knutselen de kleinkinderen met de zaden. Wie weet stopt een van hen wel een zaad in de aarde?

Visjes in je huis

Elk burgerhuis herbergt wel zijn verwenst zilvervisje. Elk zichzelf respecterend 'erkend cultureel archief' huisvest tot zijn eigen schande wel een papiervisje, of zelfs vele ... Ze behoren tot een oud geslacht van insecten, kruipen al meer dan 400 miljoen jaar rond in de vochtige uithoeken van onze planeet en de laatste paar duizend jaar dus ook in onze donkere kelderhoekjes, onder tapijten op vochtgevoelige vloeren, onder de lino in je badkamer, tussen je oude schoolboeken op zolder of dus ook gewoon in een modern en van de nodige klimatisatietechnieken voorzien archief.

Zilver- en papiervisjes zijn langgerekt druppelvormig. De kop is de ronde kant (met twee sprieten) en de punt is de achterkant, met drie sprieten. De sprieten van het papiervisje zijn het langst, even lang als het lichaam! De reflectie van het licht op hun schubben geeft de visjes een zilverachtige kleur. Ze groeien hun hele (lange) leven door en blijven dus vervellen, wat vrij uniek is in de insectenwereld. Ze kunnen tot 8 jaar oud worden, toch wel behoorlijk voor zo 'n insect (de meeste muizen worden niet veel ouder dan een jaar!).

Bio: Gunter Stoops woont in Gent en is archeoloog, altijd op zoek naar het wat? Waarom? Hoe? Het verhaal en de samenhang. Tijdens de werkuren betreffende de menselijke soort, erbuiten wat alle andere soorten aangaat. Als natuurgids deelt hij graag die passies. Kijken, waarnemen, de tijd doden, wetend dat er te weinig van is.

Een vrouwtje legt verspreid in haar leven tot 100 eitjes – wat dan weer niet zoveel is. De eitjes komen uit na een goede maand en de diertjes zijn ten vroegste geslachtsrijp na ongeveer anderhalf jaar (hier gaat de reproductie bij muizen een stuk sneller). De visjes voeden zich met organisch materiaal, zoals ... cellulose-vezels in papier. Maar ze overleven ook gemakkelijk enkele maanden zonder voedsel (iets wat muizen dan weer niet lukt). Ze zijn actief in het duister en mijden het licht. Maar ja, je postzegelboek of een archief bewaar je ook best in het donker ...

Zilver- en papiervisjes zijn echt intrigerende oerinsecten – het bekijken met een vergrootglas waard! Ben je er toch niet gek van en heb je meer bewondering voor een postzegel? Doe dan beroep op de discretie van je gracieuze en stille 'killer' in huis; de getijgerde lijmspuiter! (zie deze rubriek in het winternummer van 2020)

“Wie het land in harmonie laat verkeren met de natuur, heeft mijn diep respect.”

Aangespoord door het pientere devies van zijn vrouw, schenkt Willy Depickere 2 hectare natuurlijk hooiland aan Natuurpunt. Een bewonderenswaardig gebaar dat bij de ex-bankier en natuurgenieter voor gemoedsrust zorgt: “Ik had al lang het idee om de Romboutswerve op een of andere manier na te laten. Het is dankzij mijn vrouw Pattra dat we uiteindelijk tot actie zijn overgegaan. Haar devies luidt ‘Wie goed doet, goed ontmoet’ en daar hebben we naar gehandeld.”

“Ik heb altijd sympathie gevoeld voor de boerenstiel. Ook ik draag zorg voor de grond onder mijn voeten. Wie het land in harmonie laat verkeren met de natuur, heeft mijn diep respect. In de Romboutswerve vind ik die harmonie terug. Met zijn hazen, kikkers, knotwilgen – al dan niet met steenuil – en wuivende rietkragen tref je daar het mooiste hooiland aan in de polder van Damme.”

“Vanaf het eerste contact met Natuurpunt was er een klik. Ik ben blij dat ik de overdracht van de Romboutswerve nu kan loslaten. In de plaats heb ik zekerheid gekregen dat de plek in goede handen is, voor altijd.”

MA 11:00

op stap met...

Hans De Blauwe

Maandag 11u00

Om een evolutie te schetsen van welke organismen er allemaal op het strand aanspoelen, maken een tiental mensen van de strandwacht regelmatig inventarissen van strandvondsten. Enkel levende organismen komen in aanmerking. Ik help hen bij de determinatie.

Dinsdag 14u00

Sinds we stad Brugge hebben gevraagd om het strand in Zeebrugge niet meer plat te rijden, kan duinvegetatie zich er opnieuw ontwikkelen. Dat brengen we hier in kaart. Omwoners appreciëren die vegetatie ook. Ze komen er graag tussen verpozen – mét respect voor de omgeving.

Bio

Als brandweerman in Brugge ontwikkelde Hans De Blauwe zijn interesse voor onderwaterleven tijdens een reeks duik oefeningen. Een interesse die al snel oversloeg in passie. Intussen hebben zijn determinaties al verschillende wetenschappelijke publicaties gevoed en is Hans zelf auteur van een wereldvermaard boek over mosdiertjes en van een strandvondstengids.

Dinsdag 16u00

Hier probeer ik een cicade op een Franse tamarisk te fotograferen. Elk diertje dat ik vastleg, probeer ik op naam te brengen. Af en toe ontdek ik zo een nieuwe soort voor ons land, zoals ooit de slijkgrascicade. Een stimulans voor mezelf en de wetenschap om bezig te blijven.

Woensdag 16u30

De lampen in de tunnels onder de expreswegen van Brugge naar Antwerpen branden continu. Ze trekken veel zeldzame kustgebonden nachtvlinders aan. Ik volg op welke soorten er allemaal verschijnen en geef alles in op waarnemingen.be. Op 5 jaar tijd kom ik aan 434 soorten.

Zaterdag 10u00

Sinds 1999 onderzoek ik samen met mijn leermeester Manu Dumoulin het leven op de boeien aan de jachthaven in Zeebrugge. Een keer per jaar brengen we de rest van de strandwerkgroep mee, zo kunnen zij ook kennismaken met die wonderlijke microkosmos van mosdiertjes, poliepen, enzovoort.

Zaterdag 15u00

Dit is een Amerikaanse ribkwal die ik gevonden heb in de jachthaven. Ik heb vijf jaar lang thuis zelf kwalletjes gekweekt in petrischaaltjes. Zo heb ik van sommige soorten het poliepstadium kunnen bestuderen, wat tot nieuwe wetenschappelijke inzichten heeft geleid.

Limited edition

Onlangs stond ik met onze dochters in een schoenwinkel. Al jaren verslijt ik hetzelfde paar schoenen, waarna ik terugga naar dezelfde winkel voor hetzelfde paar van hetzelfde merk. Hoe efficiënt kan een mens zijn! (Sommige mensen zullen denken, hoe *saai* kan een mens zijn, maar wat kan ik zeggen ... Op sommige vlakken ben ik echt een gewoontedier. Of een lui dier, vul zelf maar in.) Nu stond ik daar dus weer, maar mijn 'vaste' schoenen waren er niet. Het is te zeggen, er was alleen nog een andere versie. Die zaten net zo lekker, dus voor mij was het helemaal prima.

Maar dat was buiten de verkoper gerekend. Hij pakte de schoen vast en gaf hem een liefkozend aaitje. 'Deze zijn ...', hij laste een veelbetekenende pauze in: '*limited edition*'. Daarbij trok hij nadrukkelijk zijn wenkbrauwen op – en ik mijn schouders. Ik had toch al besloten dat die het zouden worden. Hup, betalen en weer naar huis, leukere dingen doen. Maar toen kreeg ik mijn dochters in de gaten. Met grote ogen staarden ze naar de sneakers, intussen half in katzwijn fluisterend: '*Limited edition* ... Zo cool.'

Plots knipte er een lichtje bij me aan. Dat is het! Noem iets *limited edition* en het stijgt meteen in waarde. Laten we dus niet meer zeggen dat het ijs op de poolkappen in ijlt tempo smelt – zeg dat het *limited edition* geworden is en dat er binnenkort niets meer van overschiet. Het zal snel gered zijn. Noem de veel te hete zomers niet 'de

"Noem de veel te hete zomers niet 'de standaard', noem de koele zomers *limited edition*."

standaard' vanaf nu, maar noem de koele zomers *limited edition*. Hetzelfde voor de kuifleeuwerik of de draaihal. Bedreigde vogels? Welnee. *Exclusief*. Zéér schaars en moeilijk te vinden. (Natuurlijk moeten we dan wel waakzaam zijn dat er geen charlatans de vogels vangen om ze vervolgens voor wansmakelijke recordbedragen te gaan verkopen – of erger.) Zuiver oceaanwater? Schone lucht? Onbezoedelde bodems? Ik doe er nu misschien wel wat lacherig over, maar ik wens uit de grond van mijn hart dat ze binnenkort niet écht *limited edition* zullen zijn.

Ach, met dat doemdenken altijd. Laten we afsluiten met vrolijkere gedachten. Bijvoorbeeld dat je jezelf ook best mag beschouwen als *limited edition*. Natuurlijk moeten we dan wel waakzaam zijn voor charlatans die gaan geloven dat ze net dat tikkeltje méér *limited edition* zijn dan iemand anders. Maar goed, die charlatans buiten beschouwing gelaten, zijn wij allemaal een unicaat, iets waar maar één exemplaar van bestaat. Eigenlijk zijn wij allemaal *very, very limited edition*. (Rest me wel de vraag: nu zowel mijn schoenen als ikzelf *limited edition* zijn, maakt dat mij dan *Limited edition XL*, *Limited edition EXTREME*, of *Ultra Unicaat*?)

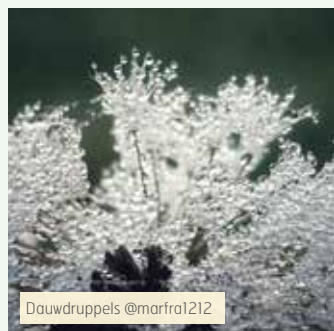
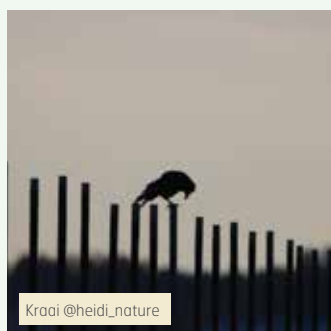
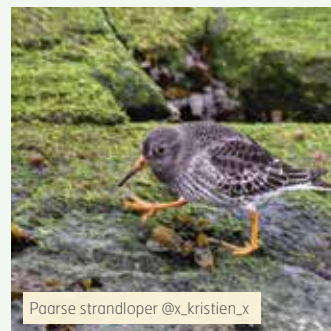
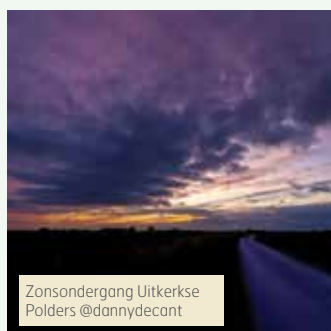
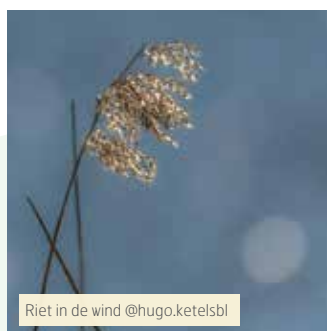
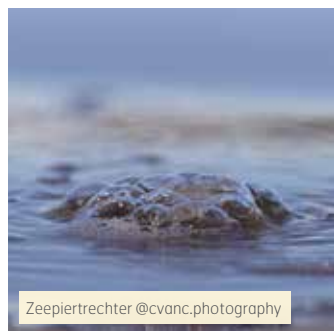
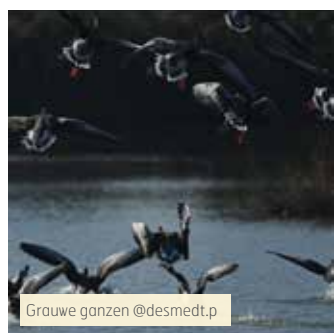

PROFIEL Sarah Devos

Sarah Devos (1980), auteur van o.a. Het bosboek, Het zeeboek en haar nieuwste, Sporen & Vondsten, is totaal geen bioloog of expert, maar wel heel nieuwsgierig, vogelgek en zo veel mogelijk buiten (behalve bij een hittesteek). In haar boeken deelt ze met oprechte verwondering (en een beetje humor) wat ze ontdekt. Instagram: sarah.devos_zondag.bosdag.

#natuurpunt

Iedereen naar buiten. Post je foto's op Instagram met #natuurpunt en misschien staat jouw foto hier volgende keer.

Op avontuur voor meer natuur

Twee dagen wandelen, fietsen of kanoën door de Limburgse wildernis, ten voordele van je favoriete natuurgebied? Expeditie Natuurpunt is ook in 2023 de nobelste uitdaging van het jaar. Dit is jullie Expeditie in vijf stappen.

1) DE START

DECEMBER – JANUARI

Je team van 3 tot 5 deelnemers en 1 of 2 teamcoaches schrijft zich in voor Expeditie Natuurpunt. Belangrijke keuzes: welke route leggen we af? Voor welk natuurgebied gamelen we 1500 euro in? Het begin van een inspirerende periode en een intense teamspirit.

2) KENNISMAKING

FEBRUARI – MAART

Het geld dat jouw team bij elkaar sprokelt komt terecht bij de vrijwilligers die je gekozen natuurgebied beheren. Een kennis-making tussen jullie en de lokale afdeling van vrijwilligers mag dus niet ontbreken. Ongetwijfeld een extra dosis motivatie.

3) FONDSSENWERVING

FEBRUARI – JUNI

Spaghettifeest, tombola of vogelhuisjes verkopen? Manieren zat om die 1500 euro in te gamelen. Als jullie je netwerken en charmes inzetten, merk je dat het geld vlugter binnenstroomt dan gedacht. De geheime ingrediënten: goesting, vriendschap en plezier.

4) VOORBEREIDING

APRIL – JUNI

Vergeet tussen al die ferme fondsenweringsacties door niet om (een beetje) te trainen. 1, 2, 3 en hup met de beentjes! De beste manier om die kathedraal van een lijf in vorm te krijgen? Zoveel mogelijk uitstapjes in onze prachtige natuurgebieden uiteraard.

5) EXPEDITIE

24 & 25 JUNI

Eindelijk: op zaterdagochtend vertrekken jullie te voet, met de fiets of met de kano. Jullie slapen op een duizendsterrencamping, met hartverwarmend kampvuur. Zondag geef je er een laatste lap op, tot aan de feestelijke finish in Diepenbeek.

NIET AARZELEN, INSCHRIJVEN!

Op www.expeditienatuurpunt.be
Voorproefje? Check de aftermovie van 2022

8 prachtige routes

- **Grensroute:** 85 km met je koers-, stads- of elektrische fiets + 39 km nieuw
- **Dommelroute:** 33 km + 39 km
- **Maasroute:** 14 km en 12 km + 30 km vernieuwd
- **Grote Neteroute:** 35 km + 31 km
- **Gravelroute:** 111 km + 107 km 50% onverhard met je gravel- of mountainbike nieuw
- **Zwarte Beekroute:** 26 km + 31 km
- **Beleefroute twee dagen:** 18 km + 22 km met extra natuurbeleving. Te doen met jongere snuiters! nieuw
- **Beleefroute één dag:** enkel zondag 22 km , met extra natuurbeleving nieuw

Wie wordt de strafste strandjutter?

Schelpen © Vidar/Jeroen Mentens

Begrijp ons niet verkeerd: als Natuurpuntlid mag je gerust met opgeheven hoofd door het leven. Maar af en toe je hoofd naar de grond richten loont. Zeker tijdens een strandwandeling. Wie deze winter uitwaaiplannen heeft, kan immers heel wat pareltjes ontdekken. Het strand ligt vaak bezaaid met schelpen van een enorme variatie. Van de algemene kokkels, zaagjes, zwaard-schedes of nonnetjes tot illustere schoonheden als het wenteltrapje of de bonte mantel. Met wat geluk spot je ook enkele fossiele exemplaren – soms spoelen er schelpensoorten aan die eigenlijk al lang zijn uitgestorven.

Het strand stelt trouwens nog een heleboel andere curiosa tentoon: eikapsels van roggen of haaien, aangespoelde kwallen of mosdiertjes, rugschilden van zeekatten (een inktvissoort) ... Wil je wegwijs raken in die wonderlijke wirwar? Met de ObsIdentify-app kan je foto's maken van al je vondsten en ze laten analyseren. De app brengt vervolgens je vondsten op naam en geeft extra informatie over de soort in kwestie. Voor wie nu spontaan begint te kolken van ambitie hebben we goed nieuws: deze winter tellen je foto's mee voor de strandchallenge. Er vallen geen prijzen te winnen, maar wie de meeste soorten spot, mag zich wat ons betreft strafste strandjutter van de Noordzee noemen.

Vidar/Ves Adams © Bonte mantel

Vidar/Rolien Verlinde © Wenteltrapjes

Al onze activiteiten op www.natuurpunt.be/agenda

Activiteiten & Cursussen

Wil je een cursus volgen over bijen, vogels of een andere diersoort? Zin om te gaan wandelen in een natuurgebied onder begeleiding van een ervaren gids? Interesse om zelf natuurgids te worden? Of wil je deelnemen aan een toffe activiteit van een Natuurpuntafdeling in je buurt? In onze activiteitendatabank vind je een ruim aanbod aan cursussen en activiteiten. Je vindt ongetwijfeld iets wat jou aanspreekt!

15/12	Lezing: Vogeltrek, een mysterie ontrafeld	Tielt-Winge
15/12	Lezing: Samenleven met de steenmarter	Ternat
16/12	Boekvoorstelling: De natuur in ... met Joeri Cortens	Hasselt
19/12	Lezing: Brabantse wouden, erfgoed en landschapsbiografie	Heverlee
11/01	Cursus: Leren kijken naar vogels	Lanaken
13/01	Cursus: Watervogels in de winter	Bree
16/01	Online cursus: Waternatuur in een veranderend klimaat	
17/01	Lezing: potten, potgrond, potvolkoffie. Tover je thuis om tot stadsboerderij	Mechelen
18/01	Cursus: Natuurgids Grenspark Kalmthoutse Heide	Kalmthout
19/01	Lezing: Avondje over ... paddenstoelen	Diksmuide
21/01	Cursus: Natuurgids Koksijde	Koksijde
23/01	Cursus: Natuurgids Mechels Rivierengebied	Mechelen
02/02	Online cursus: Planten voor natuurontdekkers	
14/02	Lezing: Water, nu en later	Mechelen
14/02	Comedy: Flirten in 't groen	Wetteren
17/02	Comedy: Toen de dieren nog spraken ... en wat de mensen ervan maken	Ranst
23/02	Lezing: Onze Big 5	Brugge
24/02	Living by nature jaaropleiding	Oudenaarde
16/03	Cursus: Insecten	Kortenberg

SNUIT

17.12

Malle

VOGELVOEDERTAARTJES MAKEN

Vogelvoedertaartjes en slingers maken om tuinvogels de winter door te helpen. Voor kinderen van 6 tot 13 jaar.

Zaterdag 17 december, 14u-16u

Oude Pastorij, Berckhovenstraat 11, Malle

17.12

De Haan

VRIEZEGANZENWANDELING IN VLISSEGEM

Met een gids op zoek naar ganzensoorten en roofvogels in de winterse polders. Alle kinderen zijn welkom. Honden aan de leiband. Inschrijven via natuur.dehaan@gmail.com

Zaterdag 17 december, 10u-12u

Kerk van Vlissegem, Dorpstraat, Vlissegem

Kalkanten © Wouter Cardoen

Holderdepolder naar Ganzondag

In 2023 maakt Ganzondag eindelijk een comeback. En wat voor één. De Prosper- en Hedwigepolders worden opnieuw gevoed door Scheldewater en creëren zo maar liefst 450 (!) hectare aan nieuw overstromingsgebied. Kom het met je eigen ogen aanschouwen en zet het nieuwe jaar in omgeven door een stukje Europese topnatuur.

Zondag 22 januari 2023, van 10 tot 17u

Infoket, Zoetenberm 6A, Doel

17.12

Peer

MIDWINTERWANDELING VOOR DE HELE FAMILIE

We gaan samen met de gidsen op zoek naar het nachtelijke leven in het bos!

Zaterdag 17 december, 19u-21u30

Parking 2 van Resterheide, Dietersedijk 6, Wijchmaal-Peer

SNUIT

17.12

Tienen

STERRENWANDELING: STERREN KOMEN, STERREN GAAN

We zoomen in op de mysteries van het heelal. We ronden af met een opkikkertje en toosten alvast op het nieuwe jaar.

Zaterdag 17 december, 20u-22u30

Brandweer Tienen, Diestsesteenweg 360, Tienen

18.12

Maasmechelen

PLANTACTIE DOOR DICHTER DES VADERLANDS

Dichter des Vaderlands Mustafa Kör luistert een plantactie van de zwarte populier op. Aansluitend vertellen onze vrijwilligers je meer over deze boomsoort.

Zondag 18 december, 14u

Parking Maaswinkel, Ringoven, Maasmechelen

18.12

Erpe-Mere

GLÜHWEINWANDELING

Kijk jij ook uit naar de winter? Na een frisse wandeling kunnen we ons verwarmen aan een kop glühwein of chocomelk!

Zondag 18 december, 10u-12u30

Buurthuis Meierskouter, Sint-Maartensstraat 28, Erpe-Mere

28.12

Brakel

GEZINSWANDELING

We maken kennis met versterkende kruiden en sluiten af met krachtgevende drankjes: kruidige wijn voor de grotere liefhebbers en 'slent' voor de kleinsten onder ons.

Woensdag 28 december, 14u-16u

BC Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel

SNUIT

Zwarte populier © Marijke Verhagen

28.12

Roeselare

**NESTKASTEN TIMMEREN
& INSECTENHOTELS PIMPEN**

Samen bouwen we nestgelegenheid voor insecten en vogels. Een smakelijk hapje wordt voorzien. Inschrijven via natuur.mandelstreke@gmail.com.

Woensdag 28 december, 13u30-16u
Loods van bouwfirmade Debal,
Verbrandhofstraat 130, Roeselare

Wilde zwaan © Piet Munsterman

08.01

Lummen

WILDE ZWANENWANDELING

Ontdek samen met een natuurgids deze bijzondere wintergasten en hun schuilplekjes in het Schulensbroek. Inschrijven via www.natuurpunt.be/agenda

Zondag 8 januari, 14u-17u
BC Schulensmeer, Demerstraat 60,
Lummen

17.01

Mechelen

**TOVER JE THUIS OM TOT
STADSBOERDERIJ**

Tips en tricks om thuis de ingrediënten voor een toast oesterzwam met groentjes te kweken.

Dinsdag 17 januari, 20-22u
CVO Crescendo, Vaartdijk 86, Mechelen

28.01

Temse

**TELLEN AAN DE MEEUWEN-
SLAAPPLAATS**

We tellen de duizenden meeuwen die neerstrijken om een nachtelijk winters slaapje aan te vangen. Inschrijven via gerry.heyrman1@telenet.be

Zaterdag 28 januari, 17u-19u
Kaai Temse, Orlaylaan aan taverne
't Kompas

Velduil © Wouter Cardoen

05.02

Blankenberge

**WANDELING: SPEUREN NAAR
VELDUILEN**

De velduil is een indrukwekkende roofvogel die overdag actief is. Toch moet je al geluk hebben om hem in Vlaanderen te spotten. In de Uitkerkse Polder maak je kans!

Zondag 5 februari
BC Uitkerkse Polder, Kuiperscheeweg 20,
Blankenberge

**Winterwandeling
door de
Demerbroeken
8 januari**

Zijn jouw laarzen opgewassen tegen zuipnatte moerassen en vroegere stroperspaden? Volg ons dan op een wonderlijke winterwandeling door de Demerbroeken, een plek waar gegarandeerd straffe verhalen geboren worden! Durf jij het aan?

Zondag 8 januari 2023, van 13u30 tot 17u
Huize Ernest Claes, Ernest Claesstraat
152, Zichem

SNUIT

05.02

Beerse

**IK ZIE, IK ZIE WAT
JIJ (NOG) NIET ZIET**

We laten de natuur en de elementen tot onze verbeelding spreken via mooie en snuitige poëzie!

Zondag 5 februari, 14u-17u
Hoek Klampovenstraat,
Klampovenstraat, Beerse

SNUIT

11.02

Herzele

**EERSTE DENDER(ENDE)
NATUURSTUDIEDAG**

Maak kennis met de vrijwilligers die werk maken van natuurstudie. Hopelijk raak je besmet en wil je ook aan natuurstudie gaan doen.

Zaterdag 11 februari, 9u-19u
De Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele

05.03

Bonheiden

**RUN FOR NATURE NATUURPARK
RIVIERENLAND**

Loop 5 of 10 kilometer in een gezellige sfeer met tal van live-acts en steun het Natuurpark Rivierenland.

Zondag 5 maart, 10u-14u
Domein Zellaer, Zellaerdreef 1, Bonheiden

Bekijk alle activiteiten op
**[www.natuurpunt.be/
agenda](http://www.natuurpunt.be/agenda)**

Een toekomst voor onze kust en Noordzee?

De voorbije jaren zijn er aan onze kust en in de Noordzee talloze economische activiteiten opgezet zonder echt veel rekening te houden met de natuur. De zee blijkt een nieuw soort wingewest. Dat is pijnlijk, want de Noordzee is een van onze belangrijkste natuurgebieden. Bij economische ontwikkelingen in zee moet de impact op de Europees beschermde gebieden zo klein mogelijk blijven. Het tegendeel is waar: de ondiepe zandbanken en grindbedden (twee beschermde habitattypes) in onze Noordzee verkeren in ongunstige staat van instandhouding na decennia van impact. Niet enkel de zeebodem is aangetast door zandwinning en boomkorvisserij, ook de waterkwaliteit is veranderd door vervuild water vanaf het land, door lozingen op zee en door een overvloed aan voedingsstoffen. Het Duinendecreet bood bescherming voor een deel van het duinenareaal, maar de huidige vergunningsoverwegingen houden geen tot weinig rekening met de bescherming van de duinen. Kleine woonentiteiten in de duinen worden steeds vaker vervangen door hogere glazen torens en de laatste duinen in woonbestemming worden omgezet naar

woonkavels. Hoog tijd om die ontwikkeling aan banden te leggen.

Samen met enkele partners wil Natuurpunt dat de overheid werk maakt van een brede kustvisie om te komen tot een klimaatbestendige, biodiverse kustlijn. Dat moet gebeuren in lijn met de natuurbeschermingswetgeving, de Europese instandhoudingsdoelstellingen en de regelgeving voor soortenbescherming. Daarbij is een goede kustconnectiviteit belangrijk, waarbij polders, duinen, strand en zandbanken geleidelijk in elkaar overgaan.

Door herstel van het natuurlijke kustlandschap, herstellen we meteen ook onze kustverdediging. We vragen natuurlijke bufferzones aan de kust, bestaande uit natuurlijke stranden, dynamische duinen en intergetijdengebieden. Zo kunnen delen van de kust weer evolueren tot een robuust duinlandschap. Natuurpunt zal zich daar ten volle voor inspannen, want we zijn het onze kust en onze Noordzee verschuldigd.

Bart Vangansbeke

© Wim Dirckx

“Dat de Noordzee louter als wingewest wordt gezien, is pijnlijk, want ze vormt een van onze belangrijkste natuurgebieden.”

- Verhuisd? Vragen over je lidmaatschap?** Neem contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 17 of ledenservice@natuurpunt.be.
- Lid worden of een lidmaatschap cadeau geven? Stort 30 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding "nieuw lid". www.natuurpunt.be/lidworden
- Bestel de producten uit het blad in de Natuurpunt Winkel: www.natuurpunt.be/winkel - winkel@natuurpunt.be 015-43 16 88. In de bezoekerscentra vind je een beperkt assortiment.
- Bezit je grond die je wil wegschenken, of wil je Natuurpunt opnemen in je testament? Neem dan contact op met Joost Verbeke, joost.verbeke@natuurpunt.be 0477-20 47 27.
- Help reservaten groeien. Stort jouw gift op rekening BE56 2930 2120 7588. Vermeld "Gift Natuurpunt" en het projectnummer van jouw favoriet natuurgebied. www.natuurpunt.be/gift

Colofon

Hoofdredactie: Quinten Lengeler, redactie@natuurpunt.be
Redactie: Pieter Becuwe, Sarah Tilkin, Peter De Ridder, Sarah Devos, Kristel Keppens, Yasmine Heynderickx, Natalie Sterckx, Gunter Stoops, Wim Veraghtert, Sofie Versweyvel
Advertenties: advertenties@natuurpunt.be | Druk: Senefelder Misset
Opplage: 131.300
Ontwerp: De Barbaren | Concept: Stapel

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt. www.vlaanderen.be
Natuurpunt werkt in Wallonië samen met Natagora, samen zijn we partner van BirdLife International. Voor verschillende projecten kan Natuurpunt rekenen op financiële steun van de Europese Unie in het kader van het LIFE-programma. www.natuurpunt.be/life
V.U. Walter Rycquart, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen
ON 0434.364.713, RPR Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Mechelen

Foto cover: Grijs zeehond, Yves Adams

DE
PANNE

LAAT JE DE WEG WIJZEN

De Panne is genieten.
Volg de gids tijdens de vele
gratis, geleide wandelingen
en laat je verrassen door
unieke uitzichten en
fascinerende weetjes.

DEPANNE.BE/WANDELEN

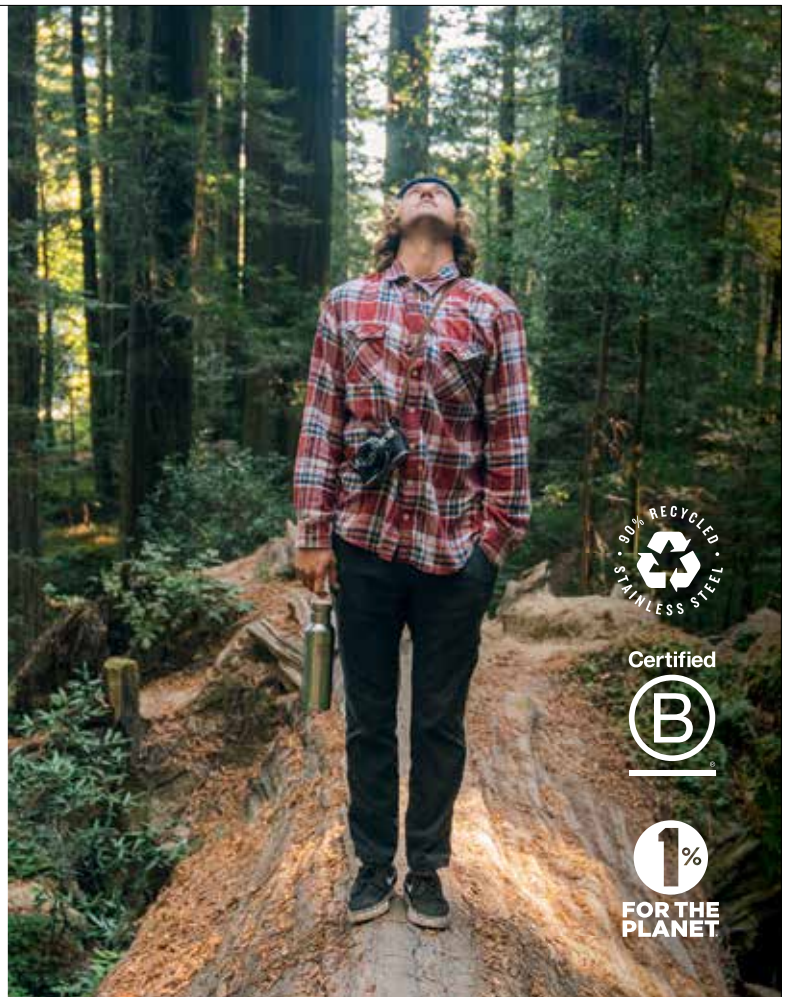

klean
kanteen®

Geven om de natuur vraagt meer dan één initiatief.

Onze producten, nu gemaakt van gerecycleerd staal, zijn speciaal ontworpen om het gebruik van wegwerpplastic te verminderen, zodat er minder plastic in de zee en de natuur beland. Daarnaast hanteren we als B Corp de hoogste milieu en sociale beleidsstandaarden. Ten slot, doneren we 1% van onze verkoop rechtstreeks aan organisaties die onze planeet beschermen, waaronder Natuurpunt.

Meer info op kleankanteen.com

Certified

The best way to protect the forest, is to create it.

De kwetsbare en bedreigde natuur in Vlaanderen beschermen, dat doet ook de Lievegemse boomkwekerij Sylva Nurseries, die samen met Natuurpunt al **20 jaar voor nieuwe bossen** zorgt in Vlaanderen. Het familiebedrijf zet zo haar ervaren schouders onder meer bebossing, bijzondere en beschermde stukjes Vlaamse natuur – en een **bosrijk(er) Europa**.

Belgisch producent van bos- en haagplantsoen Sylva wordt dit jaar 50, en put dan ook uit **50 jaar familietraditie**, passie en (internationale) knowhow. En dat zal de komende 50 jaar niet anders zijn. **De kwekerij van de familie Van Hulle** zet in de nabije toekomst ook in op de **sierplantensector** en breidt niet enkel z'n assortiment uit, maar ook z'n afzetgebied.

Cause the best way to protect the forest, is to create it.

't Hand 10, 9950 Lievegem, België
www.sylva.be

Volg ons op

 SYLVA NURSERIES SylvaWaarschoot sylva_nurseries

Op zoek naar een job in het groen?

